

Diagnoza potrzeb i potencjału młodzieży w Ożarowie Mazowieckim

kwiecień – październik 2024 roku

Dofinansowano ze środków
Samorządu Województwa Mazowieckiego

JEDNOSTKA
ORGANIZACYJNA
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO

25^{lat}
SAMORZĄDU
WOJEWÓDZTWA
MAZOWIECKIEGO

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

BARDZO
MŁODA KULTURA
woj. mazowieckie

Federacja
Mazowia

obserwatorium

fundacja
pole
dialogu

Kolektyw
Badawczy

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu
Narodowego Centrum Kultury: Bardzo Młoda Kultura 2023–2025

Spis treści

1. Metodologia projektu „Bardzo Młoda Kultura 2023–2025” w Bibliotece Publicznej w Ożarowie Mazowieckim	3
2. Charakterystyka badania	5
3. Wyniki badania	9
4. Warsztaty podsumowujące	39
4.1. Warsztat z Magdaleną Ochał z Kolektywu Badawczego	39
4.2. Spacer(y) z Małgorzatą Minchberg z Pola Sztuki	41
4.3. Warsztat „Otwieramy Drzwi”	42
5. Warsztaty projektowe.....	45
Podsumowanie	47

1. Metodologia projektu „Bardzo Młoda Kultura 2023–2025” (w skrócie BMK) w Bibliotece Publicznej im. Ireny Zarzyckiej w Ożarowie Mazowieckim

W ramach projektu „Bardzo Młoda Kultura 2023–2025”, realizowanego w Bibliotece Publicznej im. Ireny Zarzyckiej w Ożarowie Mazowieckim od kwietnia do października 2024 roku, przeprowadzono cykl warsztatów z młodzieżą oraz spotkań z ekspertkami: Magdaleną Ochał z Kolektywu Badawczego, Małgorzatą Minchberg z Pola Sztuki oraz Mileną Stryjewską z Mazowieckiego Instytutu Kultury (opiekunką projektu). W spotkaniach uczestniczyli również przedstawiciele lokalnych partnerów: drużna Katarzyna Wejsis-Karczmarczyk z 22 Ożarowskiej Drużyny Harcerzy Starszych ZHP, prezes Klubu Sportowego „Ożarowianka” Michał Szulc oraz Nina Gruber – nauczycielka języka polskiego w Szkole Podstawowej nr 1 im. Janusza Kusocińskiego w Ożarowie Mazowieckim.

Proces badawczy obejmował następujące etapy:

Spotkanie wstępne (integracyjne): Omówiono założenia projektu, potrzeby młodzieży, preferowane i omijane przez nią miejsca spotkań. Przedyskutowano również metody i techniki badawcze, które mogłyby zostać wykorzystane w projekcie.

Dwa warsztaty organizacyjne: Opracowano propozycje pytań do diagnozy potrzeb i potencjału młodzieży. Uczestnicy wybrali dwie formy diagnozy:

- **Bezpośrednią:** Przeprowadzanie mini-wywiadów z rówieśnikami.
- **Pośrednią:** Ankieta internetowa zamieszczona na stronie www Biblioteki. Przeprowadzono badanie pilotażowe, które pozwoliło zredukować liczbę pytań. Zaplanowano również konkretne działania diagnostyczne, w tym dystrybucję ankiet podczas Dni Ożarowa – największej gminnej imprezy plenerowej – oraz w lokalnych szkołach.

Badanie: Przeprowadzono mini-wywiady podczas Dni Ożarowa i w szkołach. Prowadzono również szeroką akcję informacyjną o projekcie (uczestnicy nosili koszulki z kodami QR odsyłającymi do strony projektu i samej ankiety, w przestrzeni miejskiej pojawiły się przygotowane przez młodzież plakaty).

Spotkanie robocze: Uczestnicy projektu wprowadzili dane uzyskane w badaniu (z formularzy analogowych) do formularza Google.

Trzy warsztaty podsumowujące: Przeprowadzono analizę wyników badania, opracowano wnioski i stworzono osoby, czyli profile potencjalnych odbiorców projektu młodzieżowego. Dokonano również subiektywnej oceny wiarygodności uzyskanych odpowiedzi.

Sześć warsztatów projektowych: Młodzież wybrała cztery projekty skierowane do rówieśników, które miały być realizowane we współpracy z partnerami. Po wakacjach, wraz z początkiem nowego roku szkolnego, przeprowadzono akcję „naborową” – przygotowano plakaty, które zostały umieszczone w przestrzeni miejskiej, zachęcające młodzież do udziału w projekcie. Grupa BMK została włączona w bieżącą pracę Biblioteki, w tym w tworzenie jej oferty działań młodzieżowych.

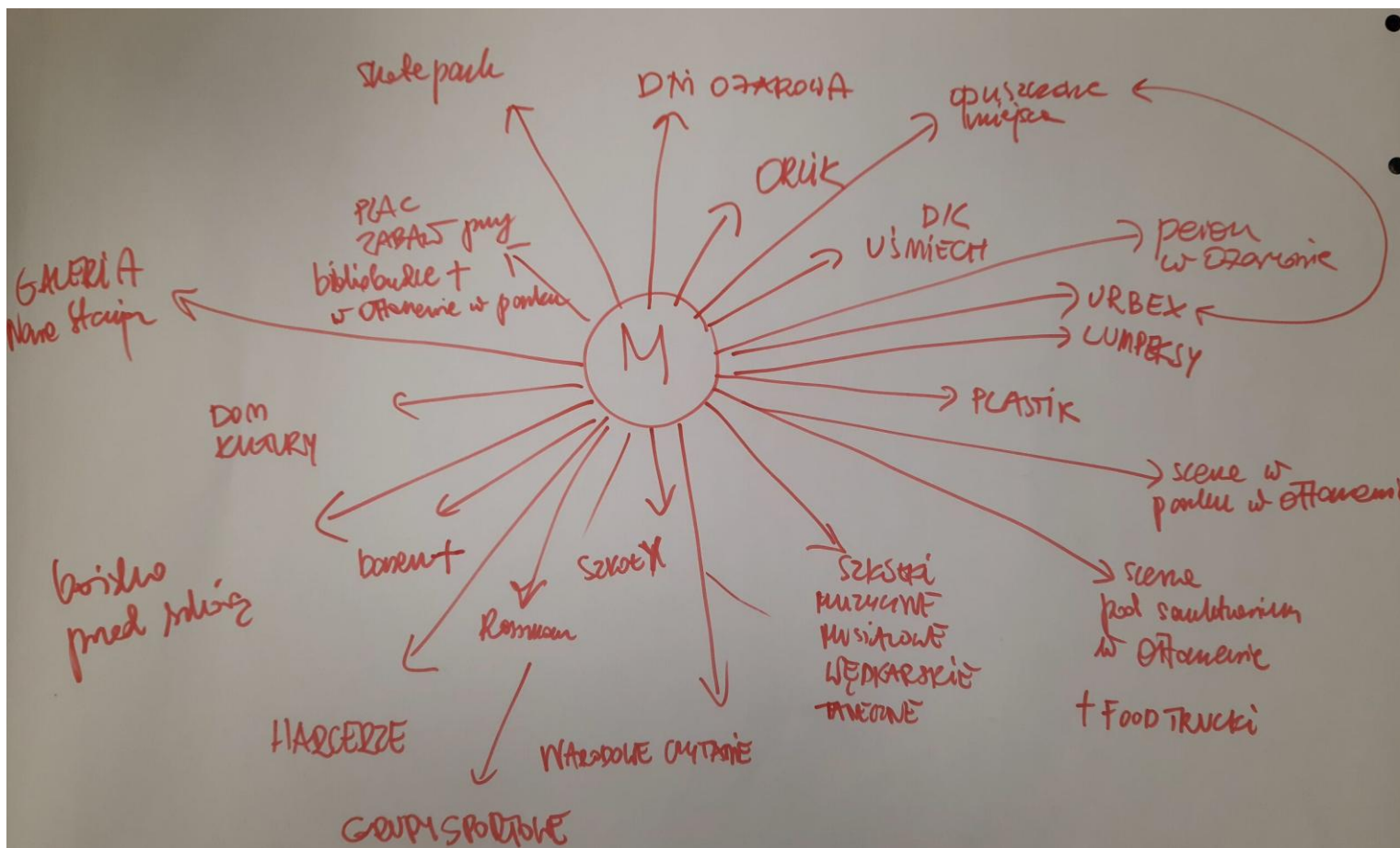
W projekcie zastosowano metodę mieszaną, łączącą częściowo ustrukturyzowane mini-wywiady (przeprowadzane osobiście, m.in. podczas Dni Ożarowa i w szkołach) z anonimowymi ankietami internetowymi. Część grupy zajmowała się dystrybucją ulotek (lub informacji na koszulkach) z kodami QR odsyłającymi do ankiety. Wybór tej hybrydowej formy badania był podyktowany zarówno specyfiką projektu (chęć uzyskania zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych), ale też predyspozycjami członków grupy młodzieżowej, z uwzględnieniem ich komunikatywności, otwartości i dostępności czasowej. Udzielane w mini-wywiadach odpowiedzi były notowane na bieżąco na arkuszach wywiadów.

Pytania ankietowe zostały opracowane przez samą młodzież uczestniczącą w warsztatach, co pozwoliło na uwzględnienie perspektywy i języka charakterystycznego dla tej grupy wiekowej oraz zwiększyło jej zaangażowanie w proces badawczy. Początkowa wersja ankiety przewidywała 40 pytań i, jak stwierdzili uczestnicy pilotażu, przypominała bardziej formularz randkowy niż diagnozę grupy młodzieżowej – była zbyt długa i zawierała pytania, które uznano za mało istotne z punktu widzenia celu badania.

Pilotaż okazał się niezwykle cennym doświadczeniem, pozwalającym na weryfikację zrozumiałości pytań, ich trafności oraz na ocenę czasu potrzebnego do wypełnienia ankiety. Po badaniu pilotażowym młodzież zredukowała liczbę pytań o połowę, eliminując te, które były wieloznaczne, powtarzały się lub nie wносиły istotnych informacji. Ostateczna wersja ankiety, zawierająca 21 pytań, była zatem bardziej zwięzła, precyzyjna i dostosowana do specyfiki badanej grupy.

Podczas warsztatu organizacyjnego powstała mapa miejsc, w których można spotkać różne grupy młodzieży. Mapa ta wykorzystana została podczas badania, przy dystrybucji ankiet.

Młodzież samodzielnie podzieliła się zadaniami i sposobami docierania do rówieśników z informacją o badaniu.

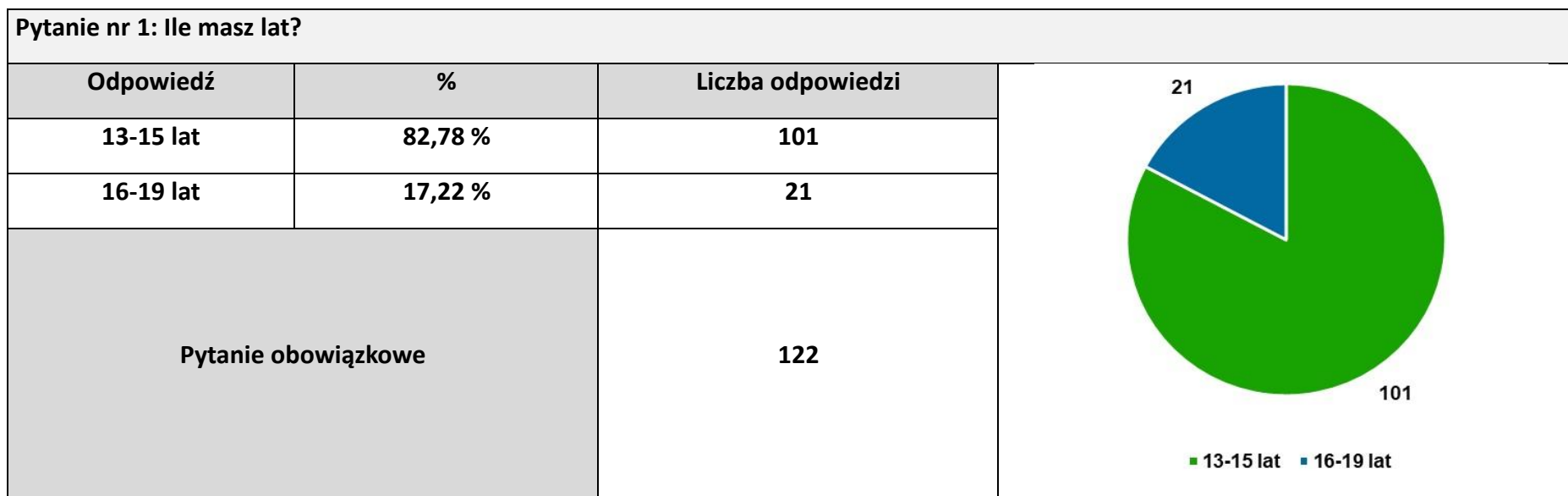
Dzięki linkom i QR kodom prowadzącym do ankiety (przesyłanym online, umieszczanym w różnych punktach miasta, wydrukowanym na koszulkach i ulotkach), a przede wszystkim dzięki zaangażowaniu grupy udało się dotrzeć do **122 nastolatków**.

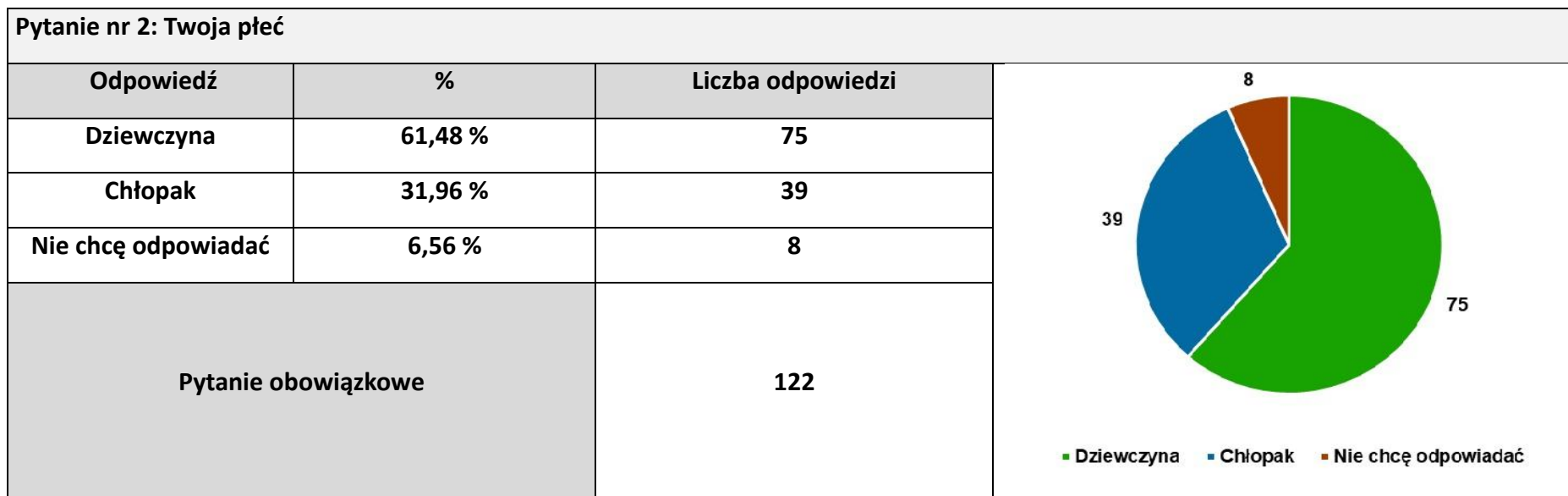
3. Wyniki badania

Struktura wieku badanej grupy jest silnie zdominowana przez osoby młodsze (13-15 lat) – 82,78 % (101 wskazań), co należy uwzględnić przy interpretacji wyników pozostałych pytań ankiety. Wyniki mogą odzwierciedlać specyficzne potrzeby i perspektywy tej grupy wiekowej i nie należy ich generalizować na całą populację młodzieży.

Struktura płci badanej grupy jest nierównomierna. Dziewczęta stanowią znaczną większość – 61,48 % (75 wskazań). Podobnie jak w przypadku wieku, należy to uwzględnić przy interpretacji wyników pozostałych pytań, które mogą być odzwierciedleniem perspektywy dziewcząt. Odsetek osób, które nie chciały odpowiedzieć na pytanie o płeć, jest stosunkowo niski (6,56 %) i prawdopodobnie nie wpływa znacząco na ogólne wnioski z badania.

Pytania o wiek i płeć były obowiązkowe, odpowiedziało na nie 122 respondentów. Uzyskane dane dotyczące wieku i płci są kompletne i reprezentatywne dla całej badanej grupy.

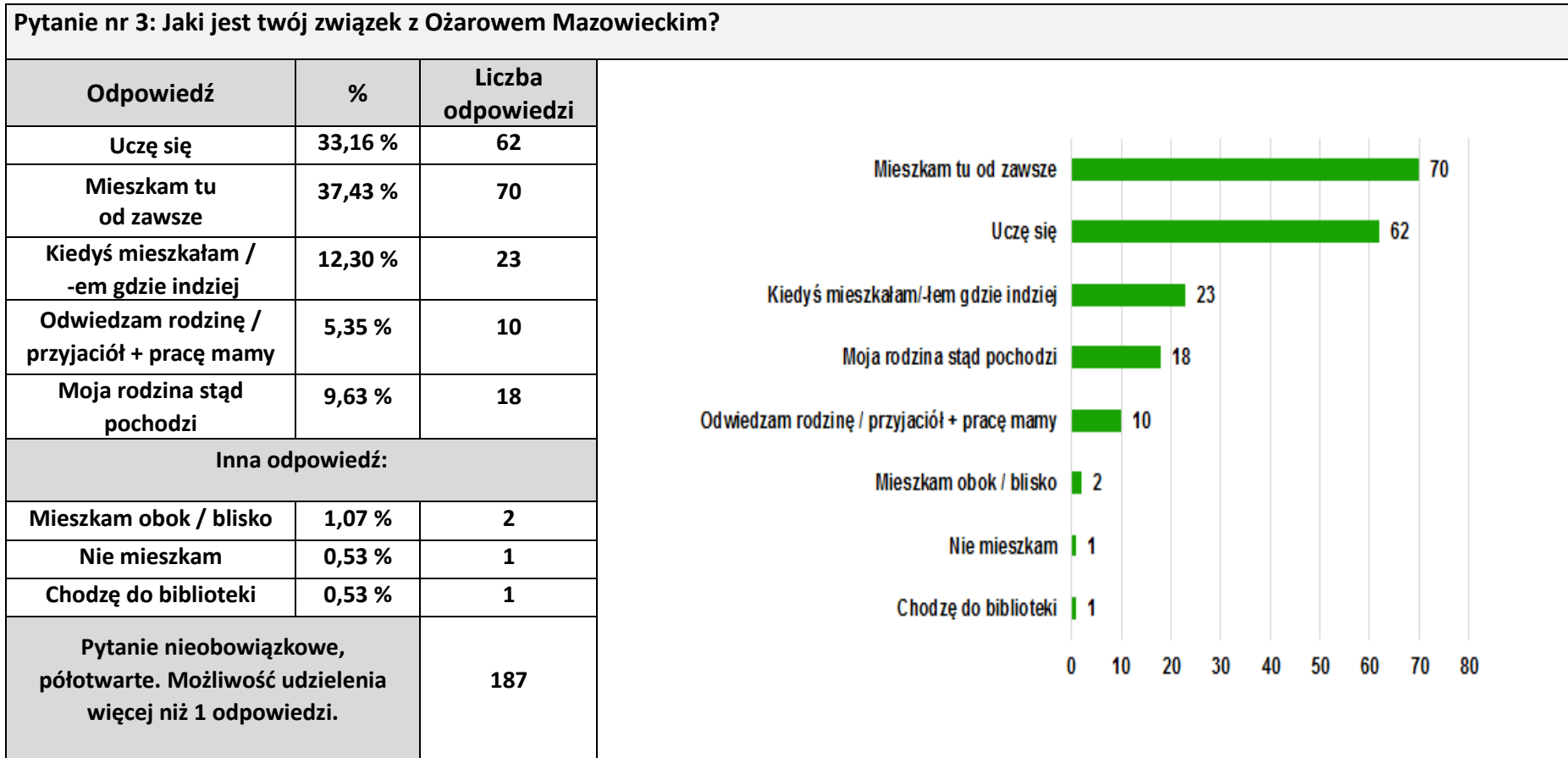

Badanych zapytano o ich związki z Ożarowem Mazowieckim. Pytanie było nieobowiązkowe, półotwarte i umożliwiało wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi. Uzyskano łącznie 187 odpowiedzi od 121 osób, 1 osoba nie odpowiedziała na pytanie.

Najczęściej wskazywanymi związkami były: *Mieszkam tu od zawsze* (37,43 % wszystkich odpowiedzi, 70 wskazań) oraz *Uczę się* (33,16 % odpowiedzi, 62 wskazania). Dla większości badanych związek z Ożarowem Mazowieckim ma więc charakter stały – powiązany z miejscem zamieszkania lub edukacją.

Istotną grupę respondentów stanowią również osoby, które kiedyś mieszkały gdzie indziej (12,30 % wszystkich odpowiedzi, 23 wskazania), co może odzwierciedlać procesy migracyjne. Pochodzenie rodziny z terenu Ożarowa jest istotnym czynnikiem wiążącym z miastem (9,63 % wszystkich odpowiedzi, 18 wskazań).

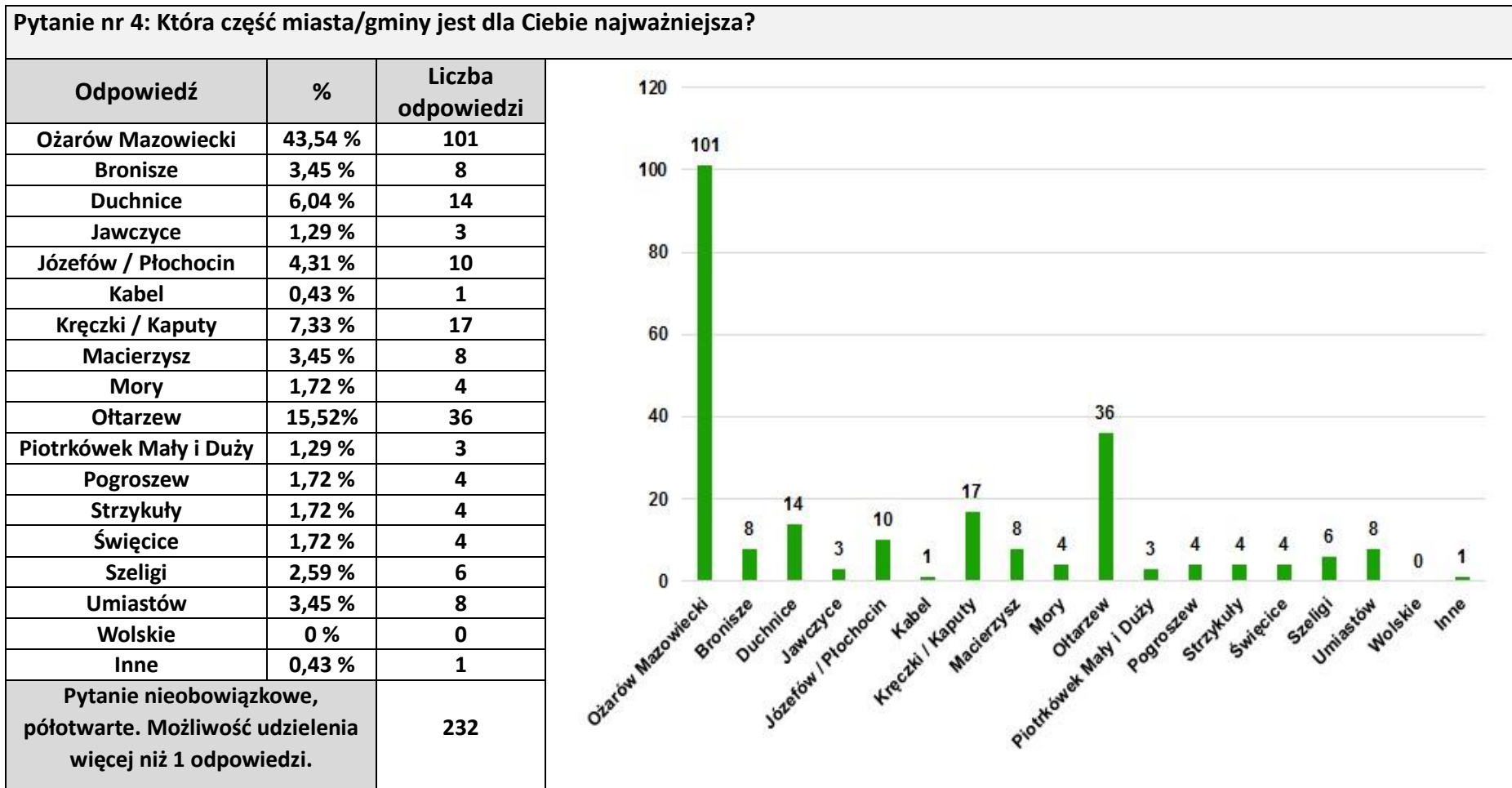
Pozostałe powody takie, jak: odwiedziny u rodziny i przyjaciół, mieszkanie w pobliżu, brak stałego zamieszkania w Ożarowie czy uczęszczanie do biblioteki, były wskazywane znacznie rzadziej.

Badanych zapytano także, która część miasta/gminy jest dla nich najważniejsza. Pytanie było nieobowiązkowe, półotwarte i umożliwiło wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi. Łącznie 121 osób udzieliło 232 odpowiedzi, 1 osoba nie odpowiedziała na pytanie.

Zdecydowanie najczęściej wskazywano Ożarów Mazowiecki (43,54 % wszystkich odpowiedzi, 101 wskazań), co sugeruje, że centralna część miasta jest postrzegana jako najważniejsza. „Dzielnica” Ołtarzew również odgrywa istotną rolę, będąc drugą najczęściej wskazywaną odpowiedzią (15,52

%, 36 wskazań). Pozostałe części miasta/gminy były wskazywane znacznie rzadziej, co może wynikać z ich peryferyjnego położenia, mniejszej liczby mieszkańców oraz mniejszej dostępności usług.

Kolejne pytanie dotyczyło ulubionych filmów. Było pytaniem nieobowiązkowym, otwartym, umożliwiało wskazanie więcej niż jednej odpowiedzi. Uzyskano łącznie 122 odpowiedzi od 110 respondentów, 12 osób nie udzieliło odpowiedzi w ogóle.

Wyniki wskazują na dużą różnorodność gustów filmowych wśród badanych. Aż 42,62 % wszystkich odpowiedzi (52 wskazania) mieści się w kategorii „Inne”, obejmującej szeroki zakres tytułów tylko z 1 wskazaniem (m.in. „Przez moje okno”, „365 dni”, „Avengers”, „Forrest Gump”). Znaczna część badanych (35,25 %, 43 osoby) wybrała opcję *Nie mam* [ulubionego filmu] / *nie wiem*, lub nie udzieliła odpowiedzi w ogóle, co może sugerować brak wyraźnych preferencji filmowych (9,84 %, 12 osób). Wśród konkretnych tytułów, które uzyskały więcej niż jedno wskazanie, wyróżniają się „Gwiezdne wojny” (4,09 %, 5 wskazań), „Harry Potter” i „Incepcja” (po 2,46 %, 3 wskazania każdy).

Pytanie nr 5: Jaki jest Twój ulubiony film?		
Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Nie mam / nie wiem	35,25 %	43
Gwiezdne wojny	4,09 %	5
Harry Potter	2,46 %	3
Incepcja	2,46 %	3
Blok ekipa	1,64 %	2
Igrzyska Śmierci	1,64 %	2
Koralina i tajemnicze drzwi	1,64 %	2
La La Land	1,64 %	2
Shrek	1,64 %	2
Venom	1,64 %	2
W głowie się nie mieści	1,64 %	2
Władca Pierścieni	1,64 %	2
Inne różne (po 1 wskazaniu)	42,62 %	52
Pytanie nieobowiązkowe, otwarte. Możliwość udzielenia więcej niż 1 odpowiedzi.		122
Brak odpowiedzi	9,84 %	12 osób

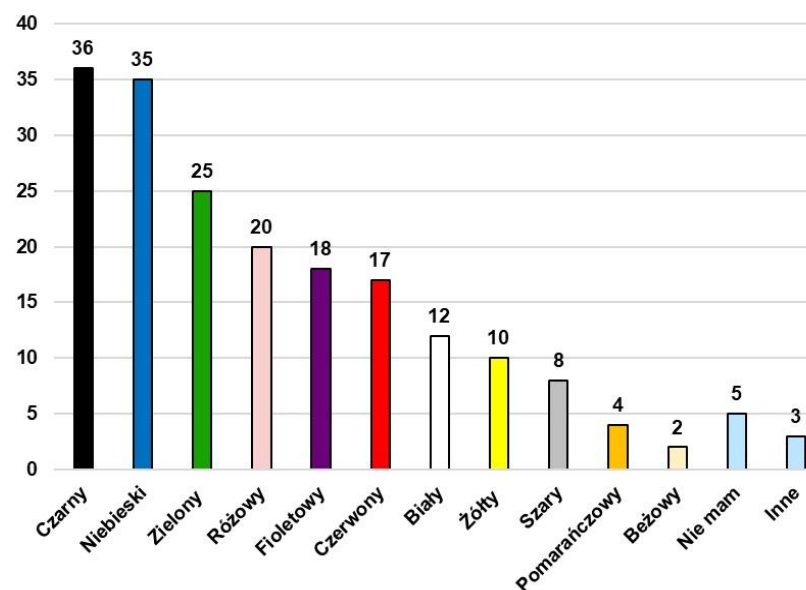

Ankietowani zapytani zostali także o ulubiony kolor. Udzielenie odpowiedzi nie było obowiązkowe, można było udzielić więcej niż 1 odpowiedzi własnej. Dane zostały pogrupowane wg kategorii barw, uzyskano 195 odpowiedzi od 119 osób, 3 osoby nie odpowiedziały na pytanie.

W wyborach dominują kolory ciemne i chłodne: czarny, niebieski i zielony. Razem stanowią one ponad 49,23 % wszystkich odpowiedzi (96 wskazań). Kolory ciepłe: czerwony, pomarańczowy i żółty są mniej popularne (15,90 %, 31 wskazań), co może sugerować, że badana młodzież częściej preferuje kolory kojarzące się ze spokojem i harmonią, niż z energią i dynamiką. Ciekawostką jest fakt, że część respondentów wybrała kolory nietypowe, takie jak fioletowy, różowy czy beżowy (20,52 %, 40 wskazań). Może to świadczyć o indywidualnym podejściu do wyboru koloru i chęci wyróżnienia się. 2,56 % ankietowanych udzieliło odpowiedzi *Nie mam*, co może wynikać z różnych przyczyn, np. trudności w wyborze jednego koloru lub po prostu z braku zainteresowania tym pytaniem.

Pytanie nr 7: Jaki jest Twój ulubiony kolor?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Czarny	18,46 %	36
Niebieski / odcienie	17,95 %	35
Zielony / odcienie zielonego	12,82 %	25
Różowy / odcienie różowego	10,26 %	20
Fioletowy	9,23 %	18
Czerwony / odcienie czerwieni	8,72 %	17
Biały	6,15 %	12
Żółty / odcienie żółtego	5,13 %	10
Szary / odcienie szarego	4,10 %	8
Pomarańczowy	2,05 %	4
Beżowy	1,03 %	2
Nie mam	2,56 %	5
Inne	1,54 %	3
Pytanie nieobowiązkowe, otwarte. Możliwość udzielenia więcej niż 1 odpowiedzi		195
Brak odpowiedzi	2,46 %	3 osoby

Ankietowani odpowiadali też na pytanie o ulubione przedmioty w szkole oraz o takie, które sprawiają im problemy. Pytanie było nieobowiązkowe, otwarte, dawało możliwość udzielenia odpowiedzi jednocześnie na obie jego części. Uzyskano 237 odpowiedzi od 115 respondentów, 7 osób wstrzymało się od odpowiedzi.

Zarówno w kategorii przedmiotów lubianych, jak i tych sprawiających problemy, znajdują się wskazane na podobnym poziomie:

- matematyka (lubiane: 10,97 %, 26 wskazań; problemowe: 10,55 %, 25 wskazań),
- język polski (po tyle samo: 4,64 %, 11 wskazań),
- języki obce: angielski, niemiecki (odpowiednio: 6,75 %, 16 wskazań; 4,22 %, 10 wskazań).

Pokazuje to, iż te same przedmioty są dla młodzieży zarówno atrakcyjne, jak i stanowią wyzwanie. Młodzież wykazuje również zainteresowanie innymi dziedzinami, takimi jak WF, biologia, historia czy plastyka.

Zauważalne są problemy z przedmiotami ścisłymi: oprócz matematyki badani wskazują na problemy z fizyką i chemią oraz techniką. Może to świadczyć o trudnościach w przyswajaniu wiedzy o charakterze abstrakcyjnym i wymagającej umiejętności logicznego myślenia. Fakt, że tylko niewielka grupa uczniów zadeklarowała, że nie lubi żadnego przedmiotu, sugeruje, że większość młodzieży znajduje dla siebie coś interesującego w ofercie szkolnej.

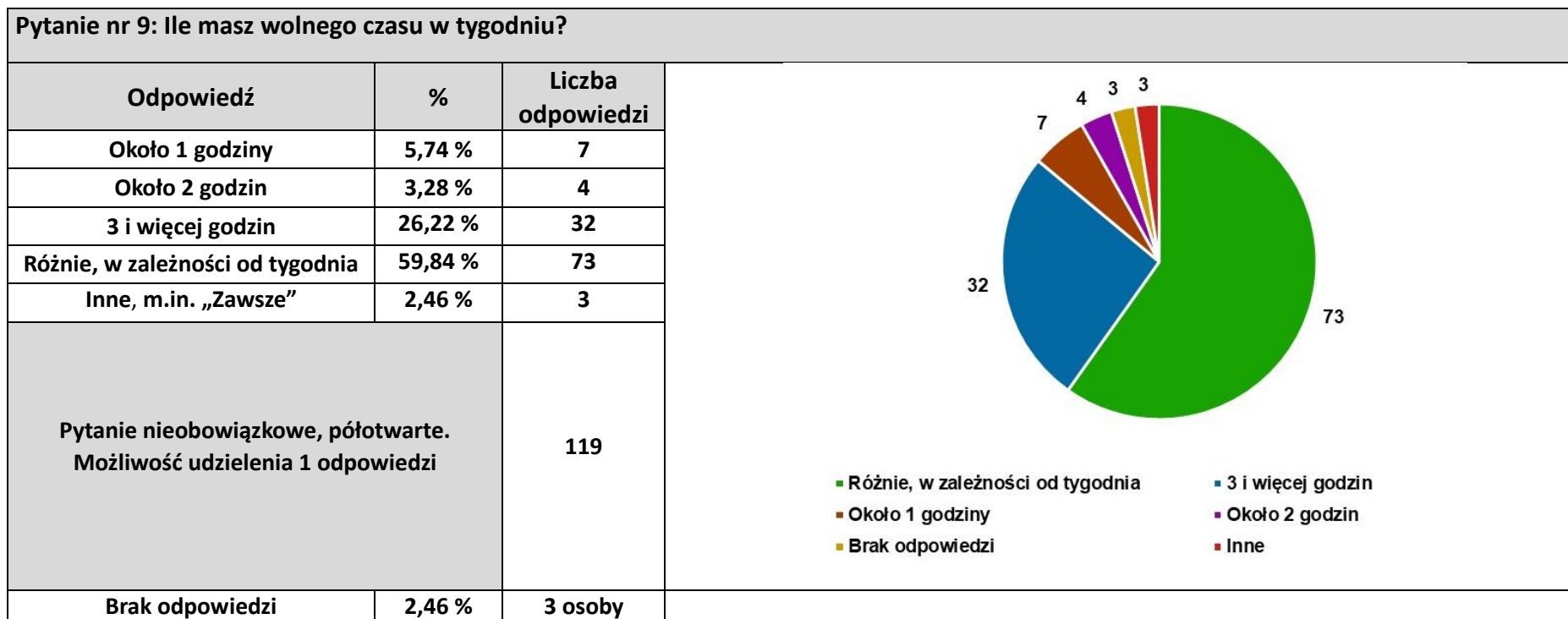
W treści części odpowiedzi młodzież zawarła także uzasadnienia wskazania danego przedmiotu. Wiązały się one z sympatią lub antypatią do konkretnego nauczyciela, podkreślały także atmosferę panującą na zajęciach, np.: *Dobrze się czuję na lekcji geografii, problemy sprawia mi pani od polskiego, Fizyka pani.*

Pytanie nr 8: Przedmioty w szkole... W czym czujesz się dobrze, a co sprawia Ci problemy?					
PRZEDMIOTY LUBIANE			PRZEDMIOTY PROBLEMOWE		
Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi	Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Matematyka	10,97 %	26	Matematyka	10,55 %	25
WF	8,86 %	21	Geografia	4,64 %	11
Język angielski	5,91 %	14	Język polski	4,64 %	11
Język polski	4,64 %	11	Historia	4,22 %	10
Biologia	4,64 %	11	Fizyka	2,95 %	7
Historia	4,22 %	10	Biologia	2,53 %	6
Plastyka	3,80 %	9	Język angielski	2,53 %	6
Chemia	1,69%	4	Chemia	2,53 %	6
Informatyka	1,69%	4	Język niemiecki	1,69 %	4
Geografia	1,27 %	3	WF	1,27 %	3
Muzyka	0,84 %	2	Muzyka	1,42 %	1
Fizyka	0,84 %	2	Technika	1,42 %	1
Język niemiecki	0,84 %	2	OGÓŁEM PROBLEMOWE		91
Technika	0,84 %	2	Nie wiem		4,64 %
WOS	0,42 %	1	Żaden nie sprawia problemu		2,95 %
Język francuski	0,42 %	1	Nie lubię żadnego		1,69 %
Zawodowe	0,42 %	1	OGÓŁEM INNE		22
OGÓŁEM LUBIANE		124			
ODPOWIEDZI RAZEM - 237					
Pytanie nieobowiązkowe, otwarte. Możliwość udzielenia więcej niż 1 odpowiedzi					
Brak odpowiedzi	5,74 %	7 osób			

Na pytanie o ilość wolnego czasu w tygodniu odpowiedziało 119 osób. Było to pytanie nieobowiązkowe, półotwarte, z kafeterią odpowiedzi do wyboru oraz możliwością udzielenia odpowiedzi własnej.

Większość młodzieży (59,84 %, 73 wskazania) ma trudności z określeniem konkretnej liczby godzin wolnego czasu w tygodniu. Ich ilość jest zmienna i zależy od różnych czynników, takich jak obowiązki szkolne i aktywności pozalekcyjne. Dominująca odpowiedź *Różnie, w zależności od tygodnia* świadczy o tym, że młodzi ludzie mają dynamiczny rozkład dnia. Ilość wolnych chwil może znacznie się różnić w zależności od okresu w roku (np. ferie, egzaminy) czy indywidualnych okoliczności.

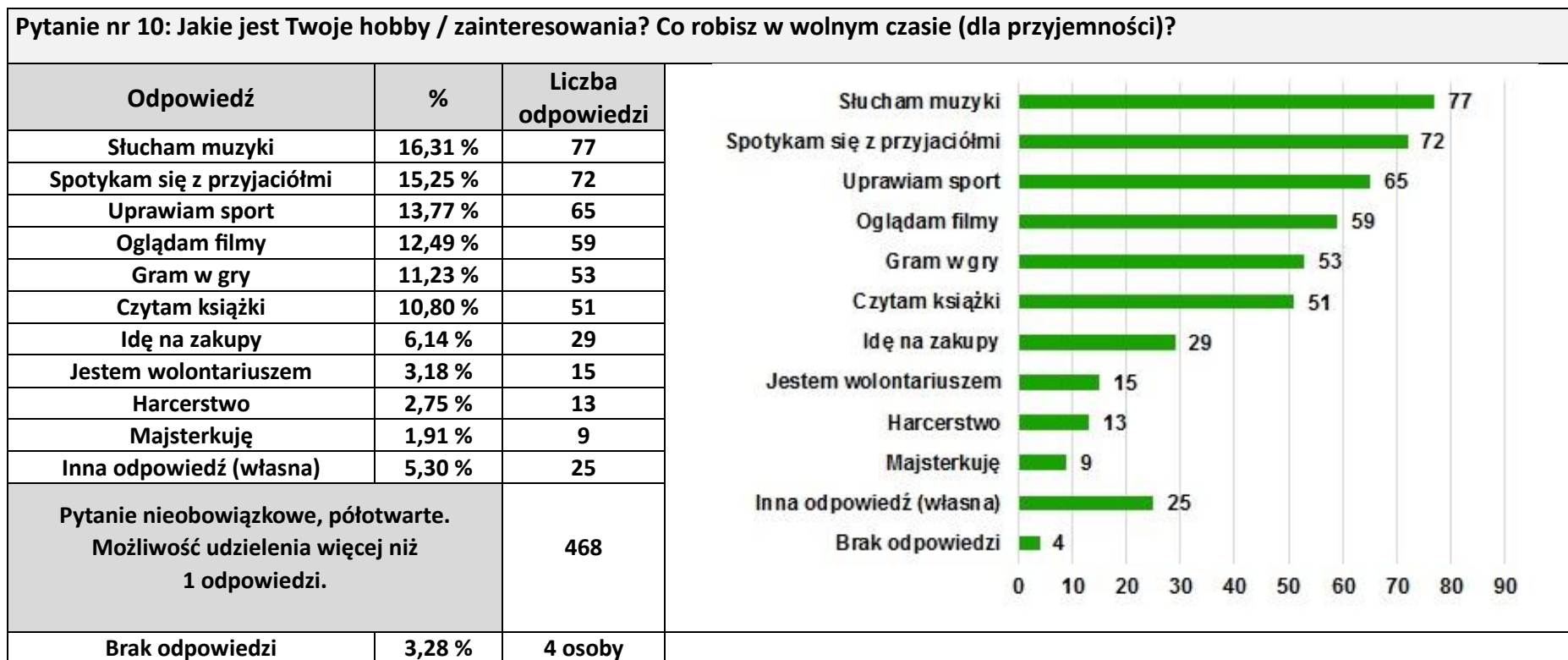
11 osób wskazało, że ma *około 1-2 godziny*, czyli mało wolnego czasu w tygodniu (9,02 %), a znaczna część respondentów zaznaczyła opcję *3 i więcej godzin* (26,22 %, 32 wskazania). Istnieje więc zróżnicowanie w zakresie ilości wolnego czasu wśród badanych. 3 osoby (2,46 %) udzieliły odpowiedzi własnej, wskazując tym samym na trudności w precyzyjnym określeniu ilości wolnego czasu. Może to wynikać z subiektywnego postrzegania czasu wolnego, a także z trudności w jego dokładnym zmierzeniu.

Odpowiedzi na kolejne pytanie pozwoliły na uzupełnienie wiedzy zdobytej w pytaniu o ilość czasu wolnego. Dotyczyło ono hobby i zainteresowań, którym młodzież oddaje się dla przyjemności. Pytanie miało podany katalog odpowiedzi do wyboru, dawało możliwość wybrania więcej niż jednej odpowiedzi oraz udzielenia odpowiedzi własnej. 118 badanych udzieliło ogółem 468 odpowiedzi.

Najpopularniejsze wśród młodzieży okazały się aktywności związane z relacjami międzyludzkimi: słuchanie muzyki (16,31 %, 77 wskazań), spotykanie się z przyjaciółmi (15,25 %, 72 wskazania) oraz uprawianie sportu (13,77 %, 65 wskazań). Słuchanie muzyki, oglądanie filmów, granie w gry oraz czytanie książek to popularne formy spędzania wolnego czasu, które pozwalają na relaks i oderwanie się od codzienności.

Część młodzieży angażuje się w działania wolontariackie oraz uczestniczy w spotkaniach harcerskich (5,93 %, 28 wskazań), co świadczy o chęci pomagania innym i potrzebie rozwijania swoich umiejętności.

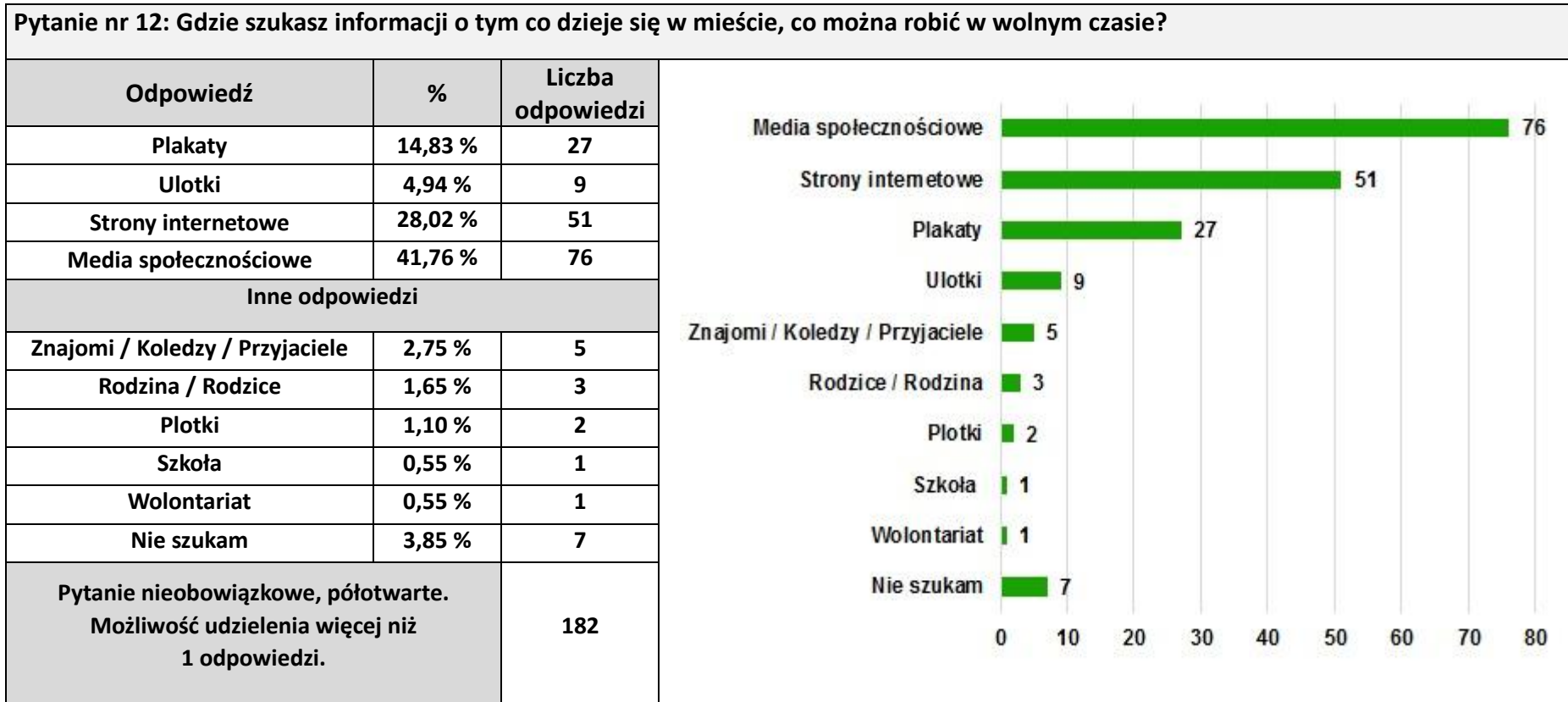
Zapytano badanych także o ich preferencje czytelnicze. Pytanie było otwarte i umożliwiało wskazanie wielu gatunków lub tytułów. W badaniu wzięło udział 105 respondentów (w tym 40 odpowiedziało po prostu *Brak odpowiedzi*). Tym samym na pytanie o preferencje czytelnicze nie odpowiedziało aż 57 osób.

Wśród wymienianych gatunków najczęściej pojawiały się: *Fantastyka i Fantasy* (7,38 %, 9 wskazań), *Romanse i Dark Romance* (4,92%, 6 wskazań), *Przygodowe* (3,27 %, 4 wskazania) oraz *Młodzieżowe i Young Adult* (3,27 %, 4 wskazania). *Kryminały i Thrillery* oraz *Horror* były wskazywane z podobną częstotliwością (po 2,46 %, 3 osoby).

11,48 % badanych (14 osób) podało konkretne tytuły (m.in. „Ania z Zielonego Wzgórza”, „Dystopia”, „Fala”, „Gwiezdne Wojny”, „Harry Potter”, „Hobbit”, „Opowiem o tobie gwiazdom”, „Portret Doriana Graya”, „Wiedźmin”, „Żółwie aż do końca”, „Umysł zabójcy”) lub autorów (Remigiusz Mróz, Stephen King) oraz serie książek (np. „Zwiadowcy”, „My Hero Academia”, „Students”).

Wymienianie tytułów książek sfilmowanych (np. „Gwiezdne Wojny” i „Harry Potter”) może świadczyć o tym, że media mają duży wpływ na kształtowanie preferencji czytelniczych młodzieży. Różnorodność widoczna we wskazywaniu m.in. tytułów szkolnych lektur, ale też tytułów książek i autorów stricte dla dorosłych czytelników, wskazuje natomiast że młodzież poszukuje swojej literatury.

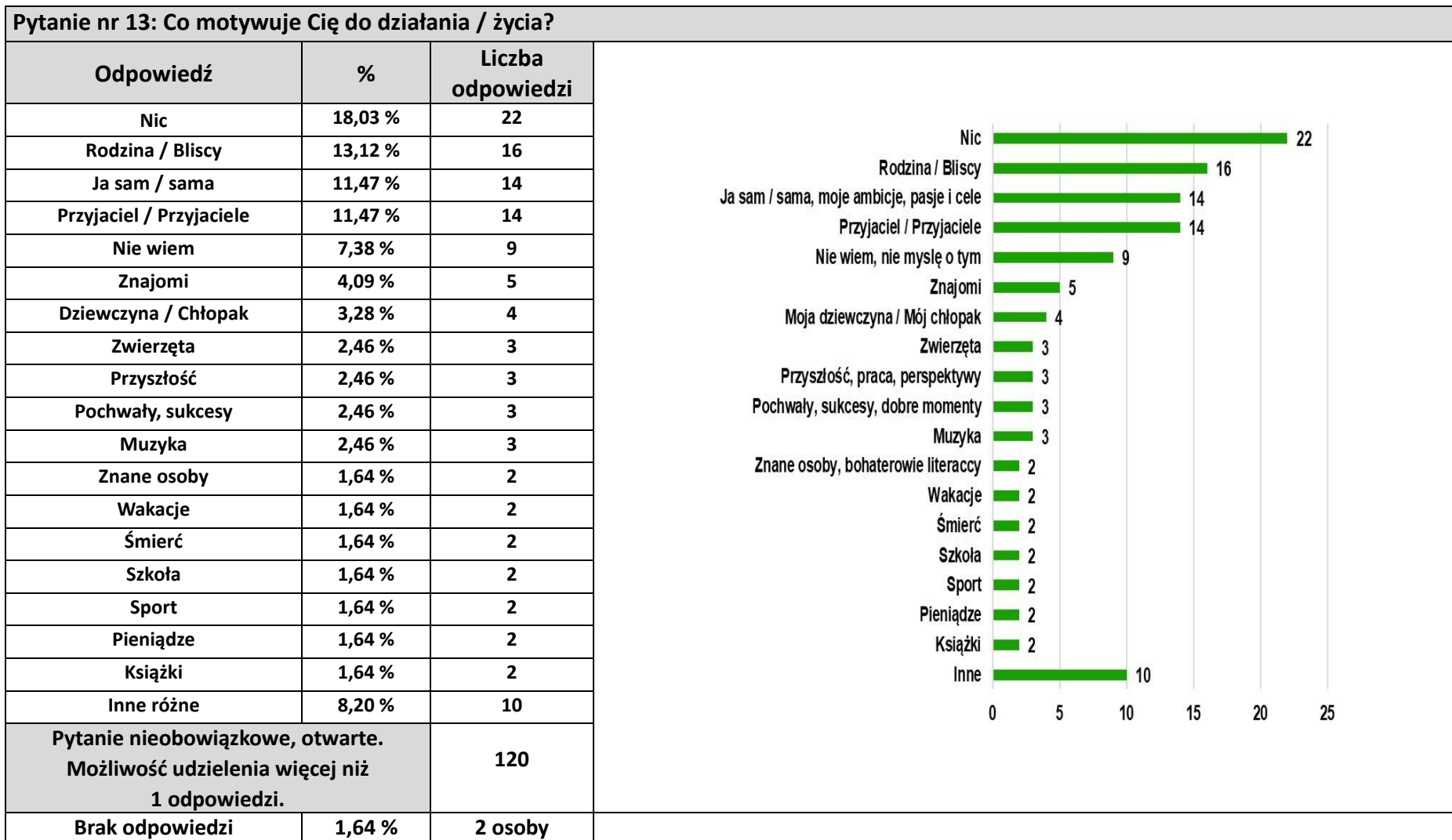
Niepokojący jest brak odpowiedzi u 57 osób, czyli blisko połowy badanych. Sygnalizuje to potrzebę podejmowania działań mających na celu promowanie czytania wśród młodzieży, kształtowania nawyku czytania, które może przynieść wiele korzyści, takich jak rozwój wyobraźni, wzbogacenie słownictwa czy lepsze zrozumienie świata.

Bardzo ważnym aspektem badania było uzyskanie odpowiedzi na pytanie o motywacje młodzieży do działania i życia w ogóle. Było to pytanie otwarte, nieobowiązkowe, odpowiedziało na nie 120 respondentów.

Odpowiedzi okazały się bardzo interesujące. Wśród motywatorów do działania badanej młodzieży dominują czynniki społeczne, takie jak *Rodzina / Bliscy (Rodzice - 6, w tym Mama – 2)*, *Przyjaciel / Przyjaciele* (tu także imiona konkretnych osób) czy *Znajomi*, będące ważnymi źródłami wsparcia i inspiracji (28,69 %, 35 wskazań). Jednocześnie, wielu młodych ludzi wskazuje na wewnętrzne motywy, takie jak chęć samorozwoju czy osiągnięcia sukcesu. To pokazuje, że mają własne cele i dążą do ich realizacji. Oprócz wymienionych, młodzi ludzie wskazali m.in.: zwierzęta, muzykę, przyszłość czy nawet śmierć. To pokazuje, że motywacja jest czymś bardzo indywidualnym i zależy od wielu czynników.

Istotne jest, iż 22 osoby (18,03 %) podało, że nie ma żadnych motywacji, a 9 osób (7,38 %) odpowiedziało *Nie wiem*, co może świadczyć o tym, że młodzi ludzie jeszcze nie do końca uświadomili sobie, co ich motywuje.

Kolejne pytanie dotyczyło autorytetów. Było to pytanie nieobowiązkowe, otwarte, z możliwością udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi. Uzyskano łącznie 134 odpowiedzi od 122 respondentów.

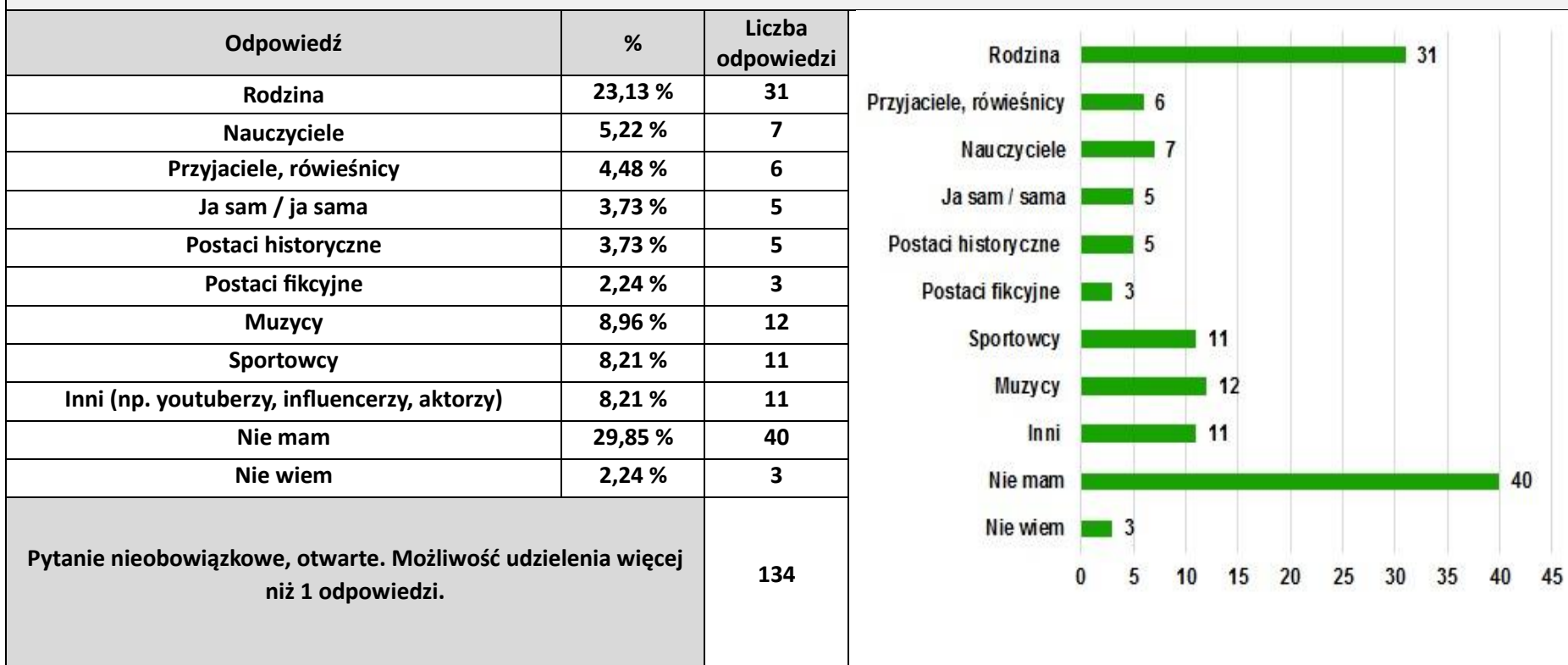
Najczęstsze wybory to: *Rodzina* (23,13 %, 31 wskazań), w tym: mama, tata, brat, siostra, babcia, dziadek, ciocia, wujek, co pokazuje, że wartości i więzi rodzinne są istotne dla badanej grupy oraz *Sławne osoby*, zwłaszcza muzycy i sportowcy (17,17 %, 23 wskazania). Tu, wśród muzyków pojawiły się m.in. takie nazwiska, jak: Agnieszka Chylińska, Anthony Kiedis, Bartek Kubicki, Chris Travis, David Bowie, Doda, Kacper Błoński, Sanah, Taco Hemingway, Young Leosia, K-pop idole, a wśród sportowców: Alexia Putellas, Andrey Rublev, Cristiano Ronaldo, Iga Świątek, Janusz Kusociński, Leo Messi, Mike Tyson, Robert Lewandowski. Wyraźna dominacja muzyków i sportowców w odpowiedziach badanych, wskazuje na silny wpływ kultury popularnej na kształtowanie się autorytetów w tej grupie wiekowej. Wybór konkretnych postaci może świadczyć o zainteresowaniach muzycznych czy sportowych respondentów, a także o ich postrzeganiu sukcesu i sławy.

W kategorii postaci historyczne wskazano m.in.: Aleksandra Wielkiego, Józefa Stalina, Leonardo da Vinci i Marię Skłodowską-Curie. Ich obecność w zestawieniu pokazuje, że młodzi ludzie są zainteresowani przeszłością i także w niej poszukują wzorców do naśladowania. Wybór konkretnych postaci może być związany z zainteresowaniem historią, filozofią czy polityką. Postaci fikcyjne to m.in.: Bambi, Harry Potter i Sam Sulek.

Młodzi ludzie szukają więc inspiracji w osiągnięciach innych – prawdziwych i fikcyjnych, ale nie znanych osobiście postaci, lecz nie bez znaczenia jest jednak odsetek osób znanych przez młodzież osobiście i wymienionych w badaniu, a pojawiających się w ich najbliższym otoczeniu. Do tej grupy, po *Rodzinie*, zaliczyć należy: *Nauczycieli* (5,22 %, 7 wskazań) oraz *Przyjaciół, rówieśników* (4,48 %, 6 wskazań).

Największa liczba respondentów nie wskazała jednak konkretnej osoby jako autorytetu (32,09 %, 43 wskazania). Może to wynikać z różnych przyczyn, np. braku takiego wzorca, trudności w wyborze lub po prostu niechęci do udzielenia odpowiedzi.

Pytanie nr 14: Kto jest dla Ciebie autorytetem / bohaterem (np. muzyk, malarz, sportowiec, postać z filmu lub książki, postać historyczna, nauczyciel, ktoś z rodziny)?

Następne pytanie, o marzenia i plany, miało bardzo ogólny charakter. Było pytaniem nieobowiązkowym, otwartym, dawało możliwość udzielenia więcej niż jednej odpowiedzi lub odpowiedzi opisowej. Odpowiedziało na nie 107 respondentów, udzielając 126 odpowiedzi.

Największa grupa młodzieży (44,44 %, 56 wskazań) ma już dość konkretne wyobrażenie o swojej przyszłej karierze. Podają w odpowiedzi nazwy konkretnych zawodów, m.in.: architekt, artysta malarz, biolog, dziennikarka, fryzjer, informatyk, inżynier, kucharz / szef kuchni, laborant, lekarz (tu też: chirurg, kardiochirurg, psychiatra, stomatolog), mechanik, modelka, piłkarz, policjant, prawnik, projektant wnętrz, sportowiec,

stewardessa, student (także studia za granicą), tatuator, tłumacz, co pokazuje, że wielu młodych ludzi aktywnie myśli o swojej przyszłości zawodowej.

Część młodzieży (13,49 %, 17 wskazań) przyznała, że nie wie, jaki zawód chciałaby wykonywać. To może być spowodowane różnymi czynnikami, takimi jak brak zainteresowań, trudności w podjęciu decyzji lub brak informacji o różnych zawodach. Jedynie niewielka grupa respondentów (2,38 %, 3 wskazania) stwierdziła, że nie myśli w ogóle o przyszłości, także zawodowej.

Ciekawy materiał stanowią odpowiedzi opisowe, których udzieliła znacząca część respondentów (24,60 %, 31 wskazań). Mają oni bardziej ogólne plany lub są otwarci na różne możliwości. Jeszcze nie zdecydowali się na konkretny zawód, ale mają już pewne zainteresowania lub kierunki, którymi chcieliby podążać.

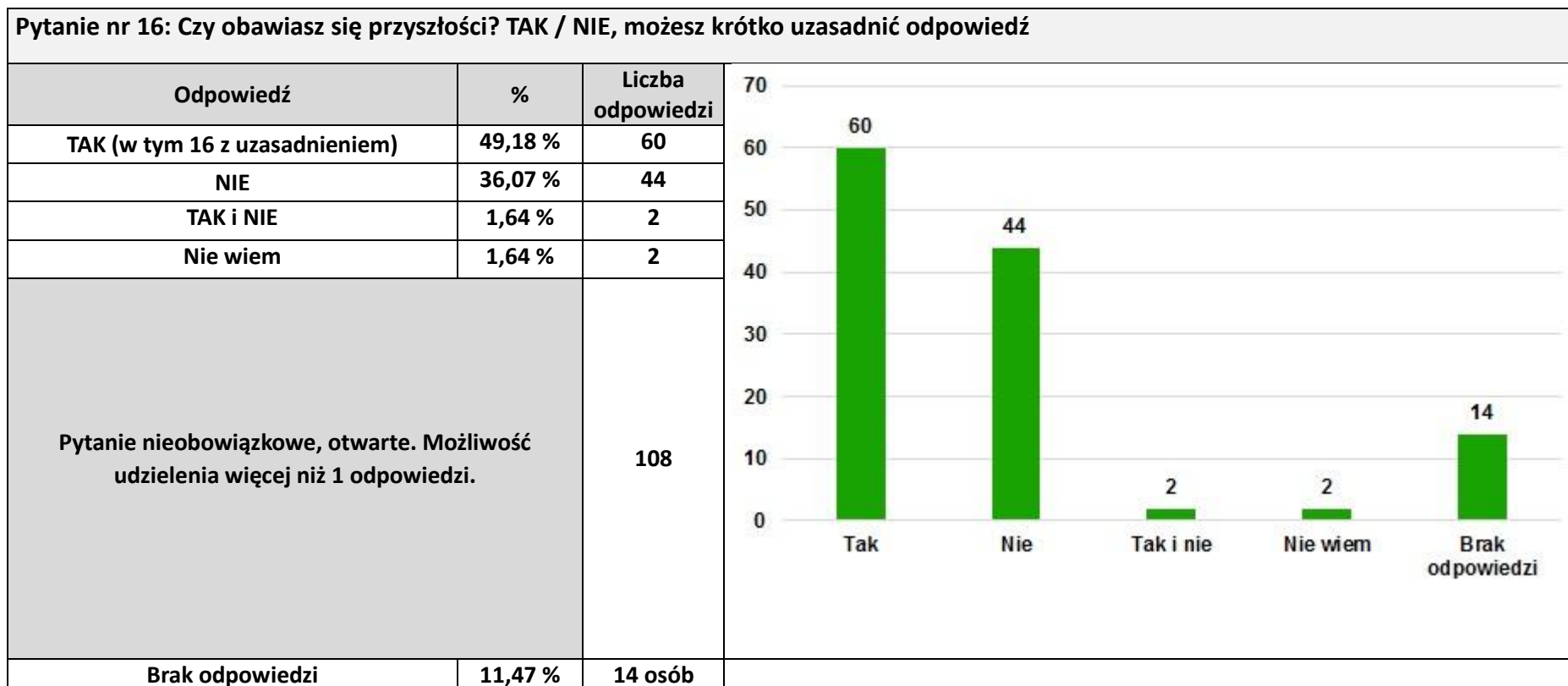
Wśród odpowiedzi znalazły się m.in.:

- *Mam wiele marzeń, chcę założyć rodzinę, chcę wyremontować dom i zarabiać dobrze*
- *Moim marzeniem jest mieć wielu przyjaciół, na których mogę polegać oraz aby oni mogli polegać na mnie*
- *Na razie jestem na etapie poznawania możliwości przyszłości i jeszcze jak rok temu byłam przekonana, że pójdę na architekturę, tak w tym momencie nie mam pojęcia. Na pewno chciałabym studiować kilka kierunków, by nauczyć się jak najwięcej. Dobrym kierunkiem dla mnie jest informatyka i fizyka, ale również psychologia. Chciałabym w przyszłości zdobyć jakieś osiągnięcie naukowe, ale to jest bardzo odległe marzenie*
- *Być bogatym, mieć mieszkanie za 10 mln w centrum Warszawy*
- *Chcę być dobrym człowiekiem*
- *Chcę być mamą dwudziestu dzieci*
- *Chcę zmienić świat*
- *Chcę mieć szczęśliwą rodzinę.*

- *Boję się, że nie uda mi się spełnić marzeń*
- *Nie wiem, czy znajdę dobrą pracę*
- *Nie wiem, czy znajdę dobrą żonę*
- *Boję się, że nie osiągnę moich celów*
- *Jeśli się nie uda, to nie wiem, co mam robić*
- *Boję się, że nie dam sobie rady, poddam się*
- *Boję się, bo przez to, że nie wiem czego chcę, myślę że spocznię na laurach*
- *Nie wiem, co się kiedy stanie i jak wtedy zareagować*
- *Obawiam się przyszłości, ponieważ mam nieustanne poczucie, że teraz mój czas się marnuje i w przyszłości nie będę miała dobrych warunków do rozwoju, na przykład dostanę się do słabego liceum lub dostanę bardzo słabą pracę*
- *Nie wiadomo, co będzie kiedyś*
- *Wszystko będzie na mojej głowie*
- *Boję się, że coś mi nie wyjdzie*
- *Trochę tak, ponieważ nie mam pojęcia, co mnie czeka i taka nieświadomość może czasem stanowić powód do lęku. Również brak stabilności różnych rzeczy i brak pewności, czy coś przetrwa/sprawdzi się.*

Mimo tak licznych wątpliwości, znaczna część młodzieży (36,07 %, 44 wskazania) nie wyraża obaw co do przyszłości. Młodzi ludzie mają pozytywne oczekiwania. Niewielki odsetek respondentów (1,64 %, 2 wskazania) udzielił odpowiedzi zarówno twierdzącej, jak i przeczącej, co może świadczyć o ambiwalentnych uczuciach lub trudnościach w jednoznacznym określeniu swojego stosunku do przyszłości. Potwierdza to uzasadnienie zawarte w jednej z odpowiedzi: *Z jednej strony tak [obawiam się], a z drugiej nie. Nie dlatego że boję się że nie znajdę drugiej połówki na całe życie, albo boję się niezgodności charakteru z moimi przyjaciółmi. Natomiast cieszę się, bo wiem że ludzie będą lepsi, mogą się uczyć tego, co mnie będzie interesować lub się przeprowadzić.*

Część młodych ludzi udzieliła odpowiedzi *Nie wiem* (1,64 %, 2 wskazania) oraz nie chciała lub nie mogła udzielić odpowiedzi na to pytanie (11,47 %, 14 osób). Może to być spowodowane różnymi czynnikami, np. niechęcią do mówienia o swoich obawach, brakiem refleksji nad przyszłością lub trudnościami w wyrażeniu swoich uczuć.

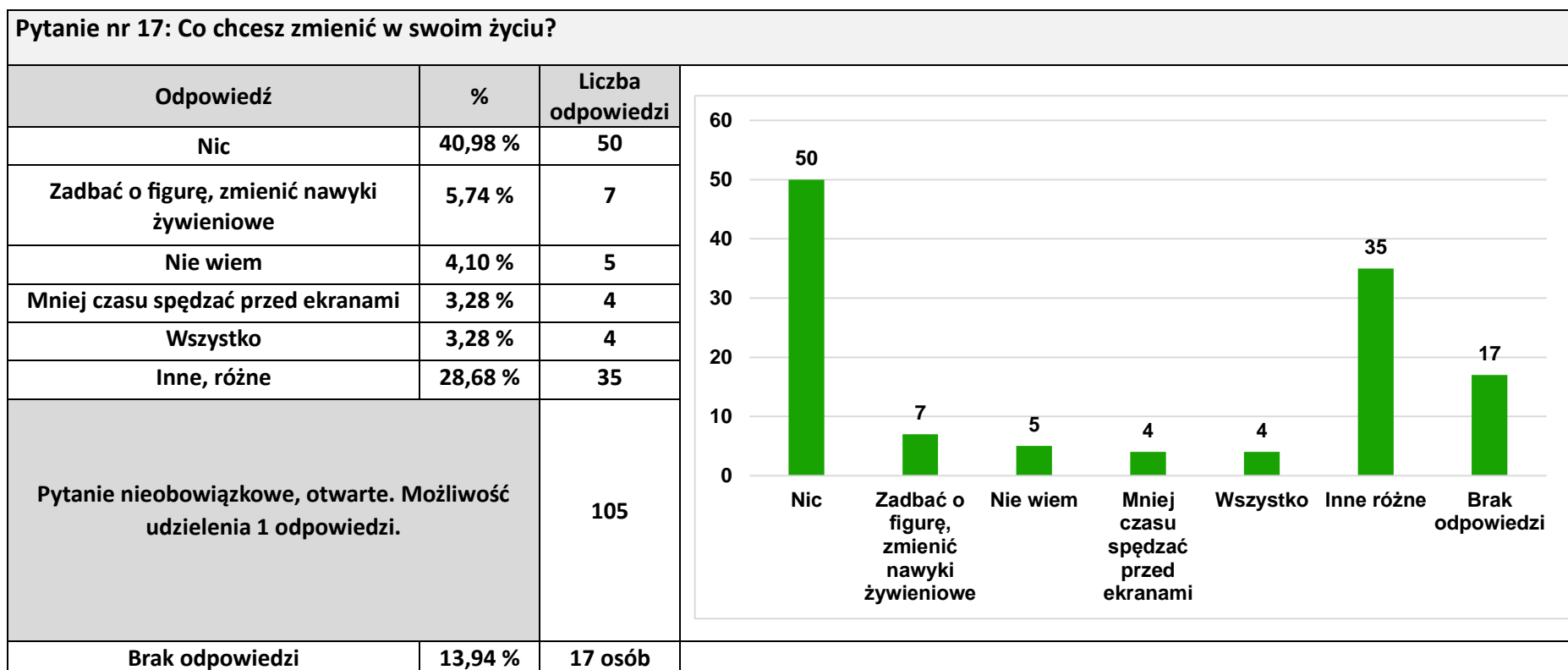
Następne było pytanie o to, co młodzież chciałaby zmienić w swoim życiu. Pytanie było nieobowiązkowe, otwarte, odpowiedziało na nie 105 respondentów, 17 osób nie udzieliło odpowiedzi.

Zdecydowanie najwięcej respondentów (40,98 %, 50 osób) odpowiedziało, że nie chce nic zmieniać w swoim życiu, co może oznaczać zarówno zadowolenie z obecnego życia, ale też brak motywacji do zmian, obawę przed nimi, lub po prostu niechęć do refleksji nad tym tematem.

Aż 7 osób (5,74 %) postanowiło zadbać o figurę, zmienić nawyki żywieniowe (*Być fit, Jeść mniej cukru*). Pokazuje to, że młodzież jest świadoma istotności zdrowego trybu życia i chce popracować nad tym. Odpowiedzi *Mniej czasu spędzać przed ekranami* (3,28 %, 4 osoby) i *Nie wiem* (4,10 %, 5 osób) pojawiają się z podobną częstotliwością. Pierwsza z nich wskazuje na świadomość problemu nadmiernego korzystania z urządzeń

elektronicznych i chęć jego ograniczenia. Druga - że są respondenci, którzy nie potrafią jeszcze sprecyzować, co dokładnie chcieliby zmienić, być może potrzebują więcej czasu na zastanowienie lub wsparcia w identyfikacji obszarów do poprawy. Chęć kompleksowej zmiany (odpowiedź *Wszystko*) wskazało jedynie 3,28 % badanych (4 osoby). Może to wynikać z poczucia niezadowolenia z obecnego życia i potrzeby generalnej transformacji.

Otwarta konstrukcja pytania sprawiła, że pojawiły się też wypowiedzi inne, osobiste (28,68 %, 35 osób), m.in.: *Bardzo lubię swoje życie i miejsce w którym jestem teraz więc raczej nie mam potrzeby do jakiejś zmiany. Ale gdybym miała coś zmienić to więcej sportu w moim życiu i nauki, Chcę się nauczyć grać na gitarze basowej, Chce zacząć trzymać się swoich celów, Wywalić z życia toxic osoby i Znaleźć kogoś.*

Na pytanie o to, co młodzież lubi w Ożarowie Mazowieckim uzyskano bardzo różnorodne odpowiedzi od 106 osób, 16 osób nie udzieliło żadnej odpowiedzi. Pytanie było nieobowiązkowe, otwarte, można było udzielić odpowiedzi opisowej, wskazać różne obszary zadowolenia.

Najliczniejsza grupa wypowiedzi dotyczyła ludzi (13,11 %, 16 wskazań). Młodzież udzielała odpowiedzi o różnym stopniu szczegółowości, od odpowiedzi ogólnej *Ludzie*, po szczegółowe z imionami i nazwiskami. To pokazuje, że relacje z rówieśnikami i poczucie wspólnoty są w tej grupie wiekowej bardzo ważne. Odpowiedzi dotyczące atrakcji, eventów, koncertów (tu także Dni Ożarowa) stanowiły 11,47 % (14 osób), co wskazuje, że młodzież docenia ofertę rozrywkową w mieście, w tym wydarzenia kulturalne i rozrywkowe, przy czym aż 8 osób, czyli 6,56 % badanych wymienia wyłącznie Dni Ożarowa.

10,66 % respondentów (13 osób) odpowiedziało, że lubi w mieście *Wszystko*. To świadczy o pozytywnym ogólnym wrażeniu, jakie Ożarów wywiera na młodzieży. Może to także oznaczać, iż osoby te nie potrafią wskazać jednego konkretnego powodu, dla którego lubią Ożarów. Kolejna odpowiedź *Dużo obiektów sportowych* (6,56 %, 8 osób) pokazuje, że młodzież zna i docenia dostępność infrastruktury sportowej w mieście. Lubianym miejscem jest też park (5,74 %, 7 osób). Młodzież docenia możliwość spędzania czasu na świeżym powietrzu, w otoczeniu zieleni. Park pełni funkcję miejsca relaksu i wytchnienia od codziennych zajęć.

Badani wskazują także, iż cenią sobie wygodę i dobrą atmosferę. Odpowiedzi *Wszędzie jest blisko, wszystko jest pod ręką* i *W mieście jest dobra atmosfera. Mam dużo miejsc do spokojnego spędzania czasu*, które uzyskały po 4,10 % (każda po 5 wskazań) pokazują, że młodzież lubi wygodę życia w Ożarowie, gdzie wszystko jest łatwo dostępne, a jednocześnie panuje tu spokojna atmosfera, sprzyjająca relaksowi. Bliskość stolicy i łatwy dojazd komunikacją miejską, jako zaletę Ożarowa Mazowieckiego, wskazało 2,46 % respondentów (3 osoby). Odpowiedź ta jest ważna, młodzież zauważa możliwości jakie daje stolica, czyli dostęp do bogatszej oferty kulturalnej, edukacyjnej i rozrywkowej.

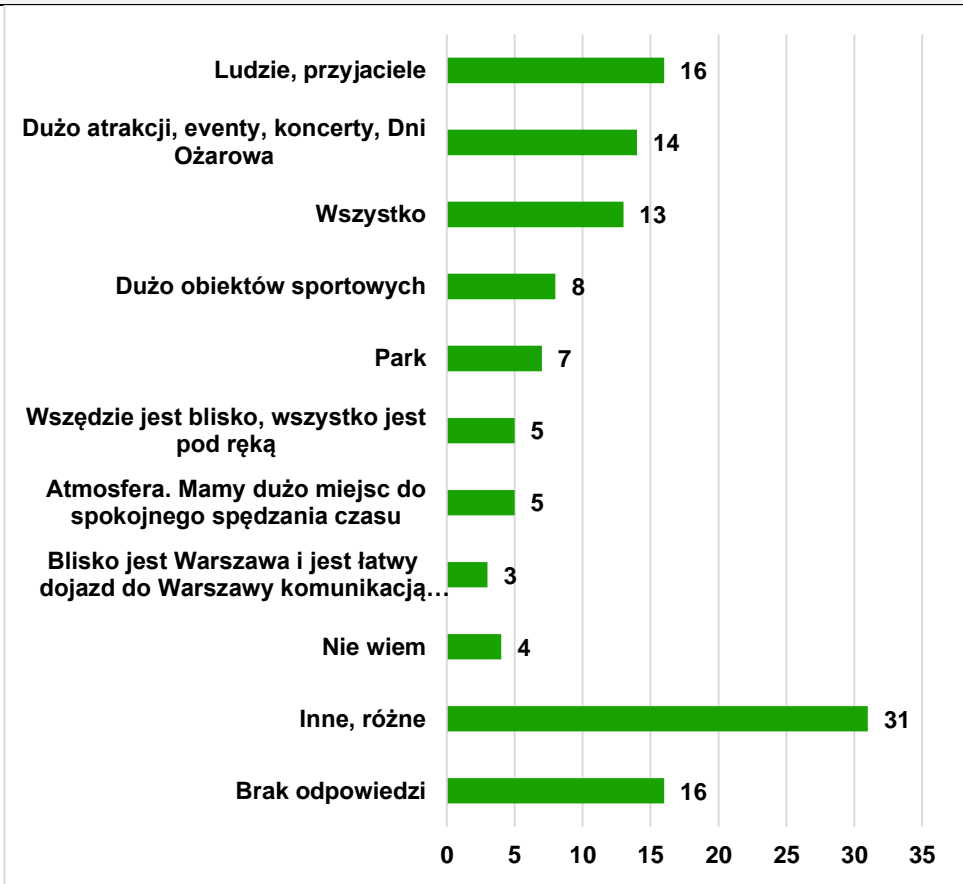
Ciekawych informacji dostarczają szersze odpowiedzi opisowe, m.in.: *Lubię całe miasto, mam z nim dobre wspomnienia, Jest to ładne miasto, dosyć ciche, ale nadal bliskie stolicy, Lubię pracę mojej mamy, Lubię to, że nie ma wysokich budynków, Jest dużo fajnych i ciekawych miejsc np. biblioteka, baseny, baseny letnie.*

3,28 % respondentów (4 osoby) odpowiedziało *Nie wiem*. Część młodych ludzi nie potrafi więc jeszcze sprecyzować, co dokładnie lubią w Ożarowie, być może potrzebują więcej czasu na refleksję lub po prostu nie zastanawiali się nad tym wcześniej.

13,11 % respondentów (16 osób) nie odpowiedziało w ogóle na to pytanie. To z kolei może sugerować, że grupa ta nie potrafi wskazać żadnych pozytywnych aspektów Ożarowa Mazowieckiego lub po prostu nie chce odpowiedzieć na to pytanie.

Pytanie nr 18: Co lubisz w Ożarowie Mazowieckim?

Odpowiedź	%	Liczba odpowiedzi
Ludzie, przyjaciele	13,11 %	16
Dużo atrakcji, eventy, koncerty, Dni Ożarowa	11,47 %	14
Wszystko	10,66 %	13
Dużo obiektów sportowych	6,56 %	8
Park	5,74 %	7
Wszędzie jest blisko, wszystko jest pod ręką	4,10 %	5
Atmosfera. Mamy dużo miejsc do spokojnego spędzania czasu	4,10 %	5
Nie wiem	3,28 %	4
Blisko jest Warszawa i jest łatwy dojazd do Warszawy komunikacją miejską	2,46 %	3
Inne, różne	25,41 %	31
Pytanie nieobowiązkowe, otwarte. Możliwość udzielenia 1 odpowiedzi.		106
Brak odpowiedzi	13,11 %	16 osób

Na pytanie o to, czego młodzież nie lubi w Ożarowie Mazowieckim uzyskano 111 bardzo różnorodnych odpowiedzi od 105 osób, 17 osób nie udzieliło żadnej odpowiedzi. Pytanie było nieobowiązkowe, otwarte, można było udzielić odpowiedzi opisowej, wskazać kilka obszarów niezadowolenia. Uzyskane odpowiedzi pogrupowano w najczęściej powtarzających się kategoriach: miejsca, ludzie, komunikacja, bezpieczeństwo i rozrywka / miejsca spotkań. Takie uporządkowanie było dużo łatwiejsze niż w przypadku pytania o to, co młodzież lubi. Odpowiedzi były dużo bardziej konkretne, mniej ogólnikowe.

Liczna grupa młodzieży (19,53 %, 25 wskazań) wymieniła po prostu miejsca, których nie lubi. Były to: *Szkoła* (11 wskazań), *Blokowiska* (*Za dużo bloków / coraz większa liczba nowych bloków*; 5 wskazań), *Basen* (2), *centrum* (2), *Duży Ben* (1), *Kościół* (1), *„plastik” boisko* (1), *Płochocin* (1) i *ulica Poznańska* (1).

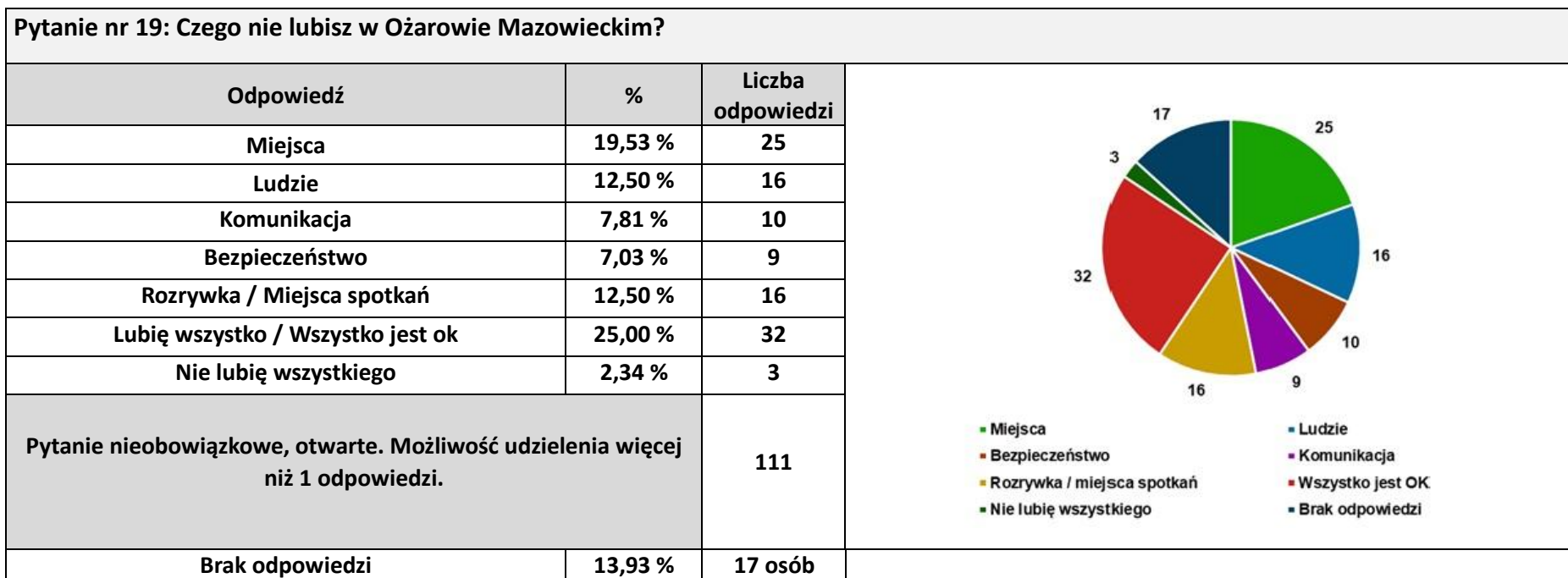
Często młodzież wskazywała na brak odpowiednich miejsc do spędzania wolnego czasu (12,50 %, 16 wskazań), czyli miejsc spotkań, parków, klubów czy innych obiektów rekreacyjnych, które odpowiadałyby ich zainteresowaniom. Udzielone odpowiedzi:

- *Za mało parków / drzew*
- *Brak sztuki*
- *Brak ciekawych miejsc. Nie ma prawdziwej kawiarni, sklepy to praktycznie tylko spożywcze. Jeśli chce się coś zrobić, to trzeba gdzieś wyjechać poza Ożarów*
- *Mało miejsc do spotkań*
- *Brak miejsc do spotkania ze znajomymi (kino, galeria handlowa, bar)*
- *Jedna wielka impreza dla młodzieży w roku - trochę mało (Dni Ożarowa), na wszystko trzeba jechać do Warszawy, kino czy nawet jakaś kawiarnia, gdzie można posiedzieć i nie wygonią, bo mało kupiłeś*
- *Mało atrakcji*
- *Brak sklepów odzieżowych i księgarni*
- *Nie ma żadnych atrakcji i galerii*
- *Nie ma huśtawki na placu*
- *Nie ma rynku, miejsca w którym można się spotkać*
- *Nie ma tutaj miejsc, do których można się udać ze znajomymi*
- *Nie ma dużej kawiarni lub dużego parku*
- *Trochę szkoda, że nie ma tutaj galerii handlowej, pomimo tego, że nie ma nawet na nią miejsca*
- *Brakuje mi zajęć dodatkowych dla młodzieży*

Równie często pojawiły się odpowiedzi dotyczące ludzi (12,50 %, 16 wskazań). Młodzież nie lubi: *Ludzi ogólnie* (tu także imiona konkretnych osób; 13 wskazań), *Małych dzieci na „plastiku”* (1) i *Starszych wścibskich osób* (1). Pojawiła się także odpowiedź *Nie lubię tego, że każdego tu znam*.

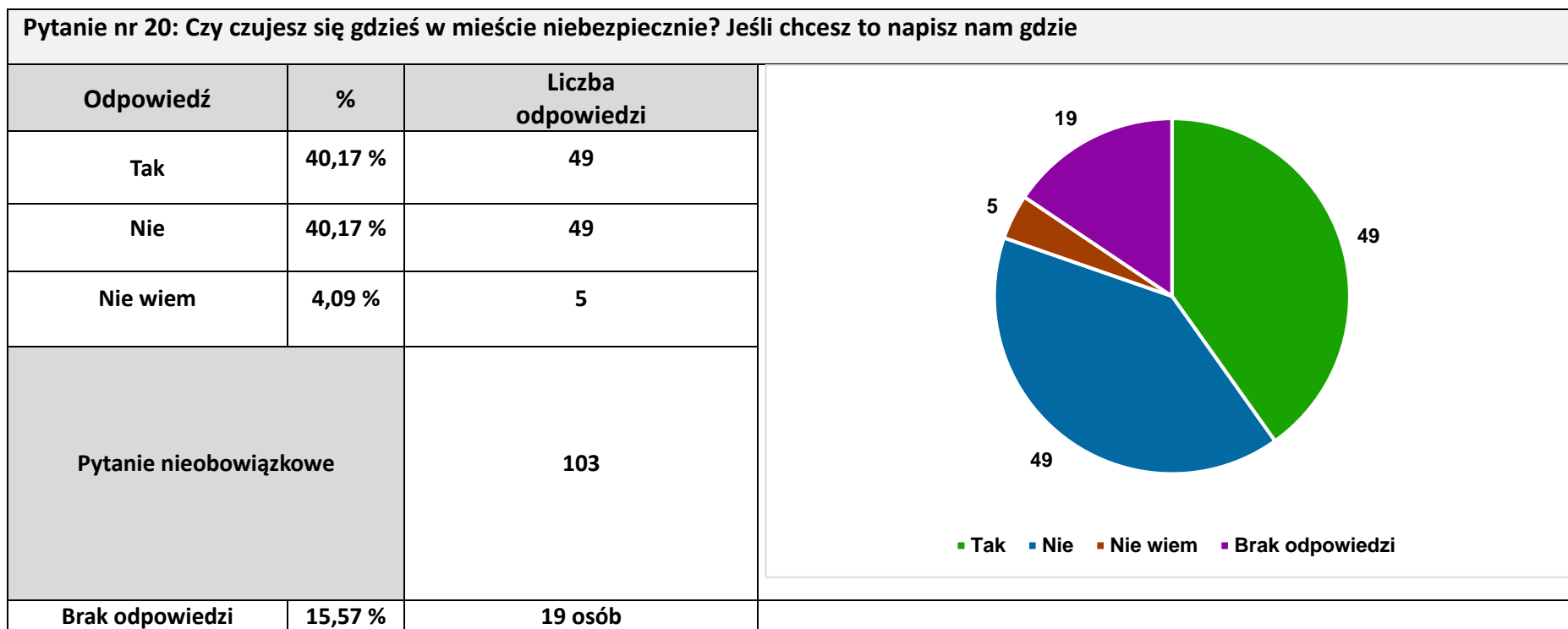
Kolejnym wymienianym przez młodzież problemem jest komunikacja (7,81 %, 10 wskazań). Badani wskazali zarówno transport publiczny, jak i dostępność do różnych miejsc w mieście oraz zakorkowane ulice. Udzielone odpowiedzi: *Korki na drogach* (3), *Komunikacja miejska jeździ za rzadko* (2), *Mało przystanków autobusowych* (2), *Dziury w drogach* (1) i *Brak miejsc parkingowych* (1).

Nieco mniejszy odsetek respondentów wskazał na problemy związane z bezpieczeństwem (7,03 %, 9 wskazań). Niewątpliwie młodzież odczuwa pewne napięcia w relacjach społecznych lub obawia się o swoje bezpieczeństwo w niektórych miejscach. Udzielone odpowiedzi: *Nie lubię głośnych i agresywnych / niebezpiecznych obcokrajowców* (3), *Boję się żuli, meneli, pijaków i bicków w siłowni przy fontannie* (3), *Boję się osób, które pod wpływem różnych substancji odurzających zaczepiają innych* (1), *Nie lubię tego, że brakuje ścieżek rowerowych i chodników w niektórych miejscach i dlatego jest niebezpiecznie* (3). Mimo wymienionych problemów, aż 25 % badanej młodzieży (32 wskazania) zadeklarowało, że lubi wszystko w Ożarowie, co pokazuje, że miasto ma liczne pozytywne strony.

Młodzież zapytana została też o to czy w Ożarowie Mazowieckim czuje się bezpiecznie czy nie. Rozwinięcie odpowiedzi było nieobowiązkowe. Uzyskano odpowiedzi od 103 osób, 19 wstrzymało się od odpowiedzi.

Udzielone odpowiedzi pokazują, iż młodzi ludzie mają wyraźnie podzielone opinie na temat poczucia bezpieczeństwa w mieście. Połowa badanych (40,17 %, 49 wskazań) odczuwa niepokój w niektórych miejscach, podczas gdy druga połowa (40,17 %, 49 wskazań) czuje się bezpiecznie. 15,57 % badanych nie odpowiedziało na pytanie w ogóle (19 osób) lub nie wie czy są miejsca niebezpieczne (4,09 %, 5 wskazań), co może świadczyć o tym, że problem nie był dostatecznie zdefiniowany lub nie jest powszechnie dyskutowany wśród młodzieży.

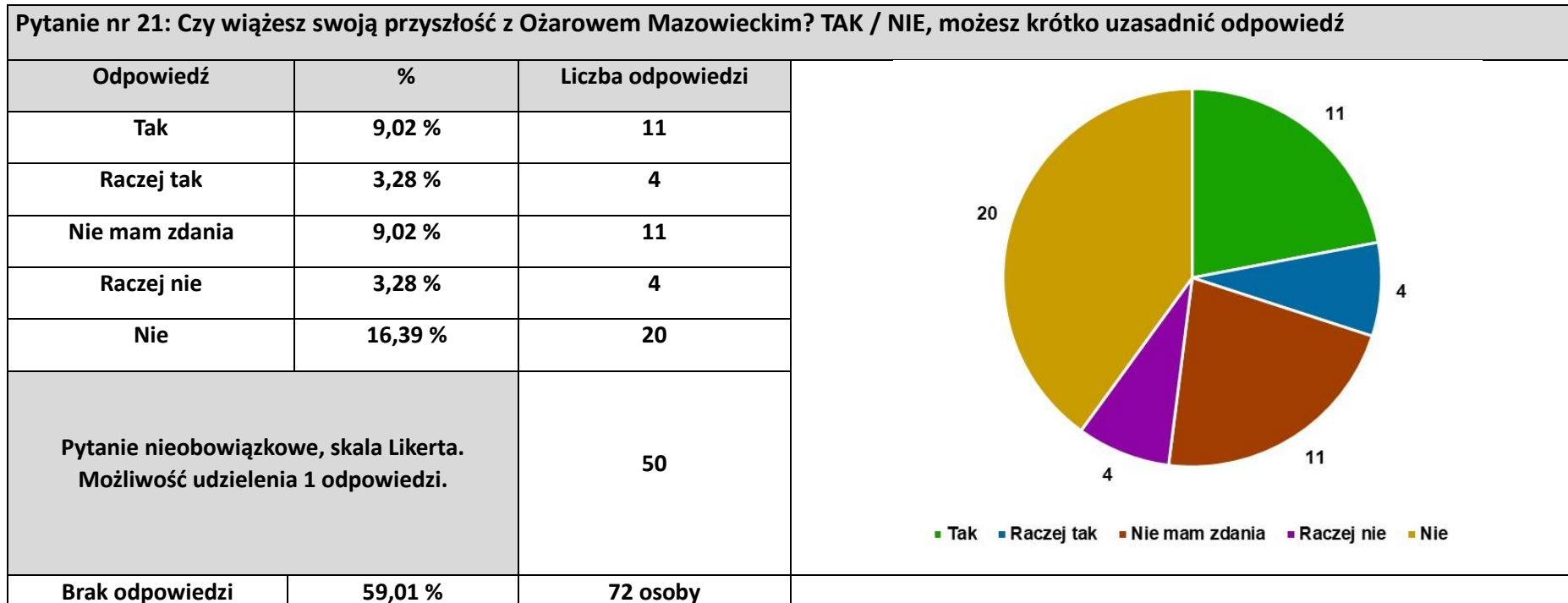

TAK, m.in.:

- *W parku / parkach*
- *W szkole (wymienione: Szkoła Podstawowa w Płochocinie i Szkoła Podstawowa nr 1 w Ożarowie Mazowieckim)*
- *Na obrzeżach miasta: „mały ruch, przez co czasami boję się wracać wieczorem, bo gdyby coś mi się stało to nikt by o tym nie wiedział”*
- *Przy śmietnikach*
- *W centrum / przy ulicy Poznańskiej / przy przystankach autobusowych / na blokowisku na przeciw kościoła / przy Alkohole 24*
- *Na Orliku, na „plastiku”*
- *W miejscach bez chodników, na nieoświetlonych drogach*
- *Przy torach / na ulicy Kolejowej*
- *Bardzo nieswojo w miejscu, gdzie teraz zbudowali MNÓSTWO bloków, a co najgorsze budują jeszcze więcej poza tym, że wygląda to jak jedna wielka klatka, to brak tam jakiegokolwiek zieleni czy choć najmniejszego parczku. Mowa tu o nowym osiedlu w okolicach parku w Ołtarzewie*
- *Gdy jestem sama.*

Na kolejne pytanie, dotyczące przyszłości w Ożarowie Mazowieckim odpowiedziało jedynie 50 osób (40,99 % badanych). Zastosowano w nim skalę Likerta, z możliwością udzielenia tylko jednej odpowiedzi oraz dodania nieobowiązkowego krótkiego jej uzasadnienia.

Znacząca większość ankietowanych (59,01 %, 72 osoby) nie ma jasnej wizji co do swojej przyszłości w Ożarowie Mazowieckim lub zdecydowanie nie chce w nim pozostać. Tylko 23,30 % respondentów wyraziło chęć pozostania w mieście (15 osób), część młodzieży jest niezdecydowana lub ma mieszane uczucia co do przyszłości w Ożarowie (19,67 %, 24 osoby). Zdecydowanie nie planuje pozostania w mieście 16,39 % badanych (20 osób).

TAK, ponieważ...:

- Kocham to miasto
- Będę burmistrzem, a potem prezydentem. Następnie sekretarzem UE i będę mieszkał w domu nad jeziorem
- Tu się urodziłam, uczyłam, wychowywałam i tu mieszkam
- Zamierzam pozostać w nim i tu zamieszkać
- Będę mieszkać z rodzicami do końca życia

NIE, bo...:

- Nie ma tu żadnej kawiarni
- Brakuje Uniwersytetów

- *Chcę wyjechać*
- *Bardzo lubię śródmieście Warszawy*
- *Tak blisko mamy Warszawę*
- *Jest Alkohole 24*
- *To miasto nie daje żadnych szans na rozwój ze względu na wszechobecnie budowane bloki, przez co liczba mieszkańców wzrasta, a nie tworzą się nowe miejsca pracy*
- *Za dużo nowych mieszkań*
- *Ciągła budowa nowych bloków*
- *Nie!!!*

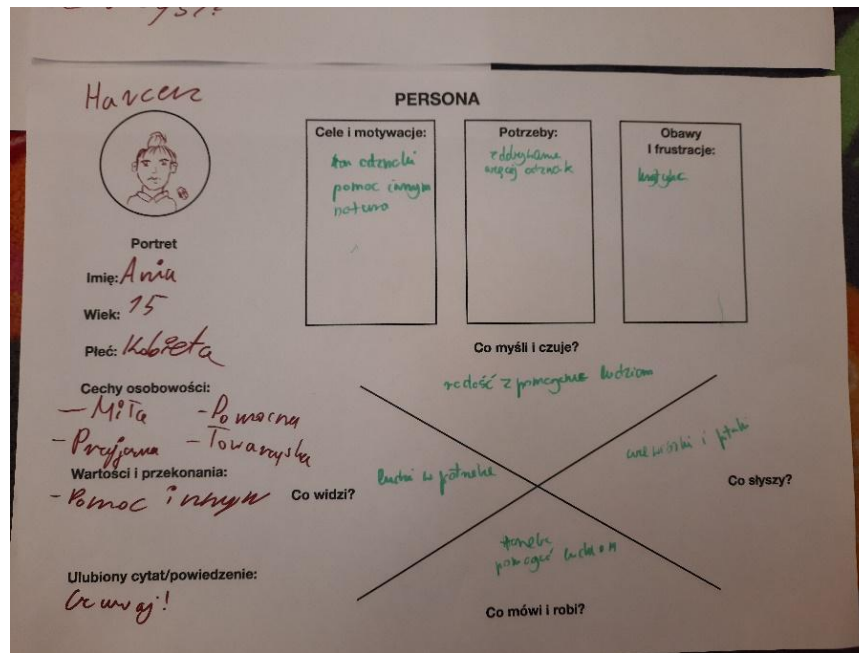
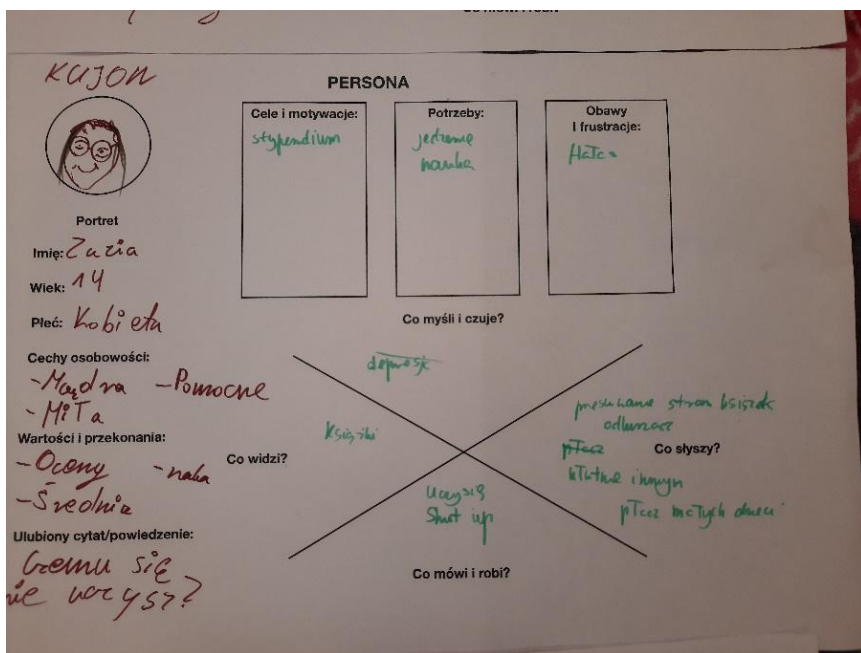
4. Warsztaty podsumowujące

4.1. Warsztat z Magdaleną Ochał z Kolektywu Badawczego

Podczas pierwszego warsztatu podsumowującego wspólnie przeanalizowaliśmy wyniki mini-wywiadów oraz ankiet, pojawiły się także wstępne, ważne spostrzeżenia z diagnozy:

- na pytania ankietowe chętniej odpowiadały dziewczyny,
- większość młodzieży, która chciała rozmawiać to osoby w wieku 13-15 lat,
- w wolnym czasie młodzież lubi słuchać muzyki i oglądać filmy, uprawia też sport, ale bardzo ważni są ludzie (spotkania z przyjaciółmi, rodzina),
- wśród autorytetów znajdują się nie tylko celebryci, jest też kilku nauczycieli oraz rodzice i inni członkowie rodziny,
- młodzi mają mnóstwo marzeń i planów, choć też wiele obaw związanych z przyszłością,
- w mieście i gminie młodzież lubi: ludzi, atmosferę, przyjaciół, jest kilka fajnych miejsc (biblioteka, szkoła, obiekty sportowe, parki, place zabaw i in.) oraz łatwy dojazd do Warszawy,
- brakuje miejsca, w którym młodzież mogłaby się swobodnie spotykać i posiedzieć bez ograniczeń czasu lub konieczności zamawiania czegoś (i wydawania pieniędzy 😊),
- młodzież nie lubi: coraz większej liczby bloków, braku chodników i ścieżek rowerowych, są też w Ożarowie miejsca, w których nie czuje się bezpiecznie,
- młodzież ma wolny czas, który chętnie wykorzysta żeby wspólnie zrobić coś dobrego.

W mniejszych zespołach utworzone zostały osoby, czyli profile potencjalnych odbiorców inicjatywy młodzieżowej.

Profile te pomogły w lepszym zrozumieniu potrzeb i oczekiwań młodzieży, co będzie kluczowe przy planowaniu i wdrażaniu konkretnych działań. Podczas prezentacji pojawił się już nawet konkretny temat – rozwiązanie problemu dotarcia z informacjami, a następnie z pomysłem na inicjatywę, do różnych grup młodzieży. Formą preferowaną przez grupę projektową okazały się własnoręcznie wykonane plakaty rozwieszane w przestrzeni publicznej.

4.2. Spacer(y) z Małgorzatą Minchberg z Pola Sztuki

Celem spaceru, a właściwie dwóch wyjść w przestrzeń publiczną było szukanie elementów, miejsc, z których mieszkańcy mogą być w naszym mieście dumni, które są ważne i charakterystyczne dla Ożarowa Mazowieckiego.

Oba spacer(y) odbyły się tylko w centrum miasta (w pobliżu Biblioteki). Młodzież, która wcieliła się w rolę przewodników, udowodniła, że zna je całkiem dobrze. Nie tylko zna jego główne ulice, parki i inne popularne miejsca, ale też zakątki, w których historia łączy się z codziennym życiem. Uczestnicy spacerów opowiadali o Dworze Reicherów, gdzie podpisano akt zakończenia działań Powstania Warszawskiego. To dla nich nie tylko sucha informacja z podręcznika, ale żywa lekcja historii, przekazywana w rodzinach z pokolenia na pokolenie. Podobnie losy popowstańczego, przejściowego obozu jenieckiego i szpitala polowego są dla nich ważnym elementem lokalnej tożsamości.

Podczas spaceru po Ożarowie Mazowieckim młodzież dzieliła się jednak nie tylko pozytywnymi wrażeniami. Grupa nie kryła też obaw związanych z miejscami, w których nie czuje się bezpiecznie. Te spostrzeżenia są niezwykle cenne, ponieważ pozwalają spojrzeć na miasto z perspektywy młodych ludzi i zrozumieć ich potrzeby i bariery.

Spacery pokazały, że wspólne, wielopokoleniowe odkrywanie potencjału Ożarowa Mazowieckiego to dobry pomysł, który zasługuje na uznanie. Dzięki niemu młodzież może mieć poczucie aktywnego uczestnictwa w życiu miasta i wpływu na jego rozwój. To również doskonała okazja do integracji i budowania więzi między pokoleniami. Zaangażowanie młodych ludzi w odkrywanie i promowanie Ożarowa Mazowieckiego to inwestycja w przyszłość. To oni przecież będą decydować o losach miasta, dlatego tak ważne jest, aby znali jego historię, kulturę i potencjał. Dzięki spacerom i rozmowom, Ożarów Mazowiecki staje się dla młodzieży nie tylko miejscem zamieszkania, ale również przestrzenią, z którą czują się związani, i o którą chcą dbać. I – co ważne w Bardzo Młodej Kulturze – przestrzenią, w której chcą działać dla siebie i dla innych.

4.3. Warsztat „Otwieramy Drzwi”

Celem ostatniego warsztatu podsumowującego było zrozumienie przyczyn udzielania przez młodzież w badaniu konkretnych odpowiedzi. Uczestnicy (w tym także nowi, którzy nie brali udziału w opracowaniu mini-wywiadów i zbieraniu ankiet), mieli możliwość dokonania subiektywnej oceny wiarygodności wypowiedzi respondentów.

Udział „świeżych” osób, które nie były wcześniej zaangażowane w projekt, okazał się niezwykle cenny. Ich spojrzenie, wolne od emocjonalnego zaangażowania w proces tworzenia pytań i zbierania odpowiedzi, pozwoliło na obiektywną ocenę wyników badania. Dzięki temu uniknięto potencjalnych uprzedzeń i tendencyjnego interpretowania danych.

Odpowiedzi udzielone w badaniu przedstawione zostały w sposób zanonimizowany, uniemożliwiający identyfikację badanych.

Na drzwiach wejściowych do różnych pomieszczeń Biblioteki przygotowane zostały plakaty w formacie A3, przedstawiające drzwi i zawierające zestawienie odpowiedzi na pytania zadane w ankietach i mini-wywiadach.

Na odwrocie plakatów uczestnicy warsztatu w małych zespołach wpisywali swoje wnioski, a wśród nich pojawiły się te:

- na pytania najchętniej odpowiadały dziewczyny, bo w grupie ankieterów przeważały dziewczyny,
- największa grupa respondentów to młodzież w wieku 13-15 lat, bo ankieterzy byli w tym wieku,
- pytanie o wolny czas zadane było przed wakacjami, kiedy w szkołach w większości był luz po wystawionych ocenach i młodzież miała dużo czasu (a jeszcze wakacje w perspektywie). Odpowiedzi na to pytanie zadane na początku roku szkolnego nie będą już takie same,
- wypowiedzi ankietowanych są bardzo szczere – grupa nowych uczestników spotkań potwierdziła, że w pełni się z nimi zgadza i udzieliłaby takich samych odpowiedzi na większość pytań jak rówieśnicy.

Wszystkie warsztaty podsumowujące były ważnym krokiem w diagnozowaniu potrzeb młodzieży w Ożarowie Mazowieckim. Zebrane informacje posłużą do stworzenia inicjatywy, która będzie odpowiadała na potrzeby i wspierała rozwój młodego pokolenia.

5. Warsztaty projektowe

Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami początek roku szkolnego był czasem zaproszenia nowych osób do udziału w projekcie, pierwszy był więc warsztat, podczas którego młodzież przygotowała plakaty do rozwieszenia w przestrzeni miejskiej.

Celem tego warsztatu było opracowanie ciekawych i niepowtarzalnych, ale też zwracających uwagę, informacji o działaniach i planach grupy młodzieżowej. Okazało się, że pomysł był trafiony – odręcznie namalowane plakaty, powieszone na miejskich tablicach, wyróżniały się spośród standardowych grafik komputerowych. W ten sposób udało się dotrzeć do szerszej grupy młodzieży, także dotychczas nie znającej projektu, ale mającej czas i chęć do wspólnych działań.

Działania te były częścią szerszej strategii, w ramach której Biblioteka podjęła kilka inicjatyw, mających na celu zaangażowanie młodzieży w życie placówki i danie jej realnego wpływu na jej funkcjonowanie.

Jednym z działań było włączenie młodzieży BMK-owej w codzienne funkcjonowanie Biblioteki, w tym w tworzenie oferty (nie tylko dla młodzieży) już od początku roku szkolnego 2024/2025. W ramach tych działań jesienią 2024 roku wspólnie przygotowano Noc Bibliotek, w tym także Młodzieżową Noc Bibliotek i warsztat wzmacniający „Nie musisz być grzeczny”,

pomagający w zrozumieniu siebie i innych. To pokazało młodzieży, że Biblioteka jest otwarta na ich pomysły i wyciąga wnioski z przeprowadzonego badania.

Kolejnym przykładem zaangażowania młodzieży był projekt „Biblioteka BLISKO Czytelnika - spotkania ludzi książki”, w ramach którego przygotowano i przeprowadzono z młodzieżą mini Festiwal Kolorów i wspólne ognisko. To z kolei pokazało młodym ludziom, że Biblioteka to nie tylko książki, ale również miejsce, w którym można się dobrze bawić i spędzić czas z przyjaciółmi (także odpowiedź na postulat z ankiety).

Biblioteka zorganizowała również warsztat, podczas którego uczestnicy zastanawiali się, dlaczego ich rówieśnicy nie chcą korzystać z kąpki z muralem młodzieżowym w Bibliotece. Uczestnicy warsztatu w małych grupach wykonali makiety przestrzeni, która łączyłaby pokolenia. To z kolei pokazało, że pracownicy Biblioteki są otwarci na dialog z młodzieżą i że stale chcą poznawać jej potrzeby i oczekiwania.

Celem tych kilku działań było pokazanie - metodą małych kroków - że młodzi ludzie mogą mieć wpływ i głos, a także że są dorośli, którzy ich wspierają. Chodziło o to, by zbudować poczucie wspólnoty i odpowiedzialności za Bibliotekę, a także pokazać, że jest to miejsce, w którym młodzież może czuć się dobrze i bezpiecznie.

Kolejnym ważnym elementem zaangażowania młodzieży był wybór projektu do zgłoszenia do dofinansowania w projekcie „Bardzo Młoda Kultura 2023-2025”. W tym celu zorganizowano dwa warsztaty, podczas których młodzież wypełniała wnioski grantowe (w formie analogowej). To z kolei nauczyło młodych ludzi, jak przygotować projekt, jak określić jego cele i jak pozyskać na niego środki. Wniosek na inicjatywę młodzieżową złożony zostanie w 2025 roku.

Podsumowanie

W badaniu wzięły udział 122 osoby. Zdecydowana większość respondentów (82,78 %) mieści się w przedziale wiekowym 13-15 lat, a 17,22 % to osoby w wieku 16-19 lat. Struktura płci badanej grupy jest zdominowana przez dziewczęta (61,48 %), a chłopcy stanowią 31,96 % respondentów. Niewielki odsetek badanych (6,56 %) nie udzielił odpowiedzi na pytanie o płeć. Dane dotyczące wieku i płci są kompletne, co pozwala na ich wiarygodną analizę. Po analizie proporcji, podczas warsztatów podsumowujących, młodzież z grupy przeprowadzającej wywiady doszła do wniosku, że wiek i płeć ankieterów miały wpływ na strukturę grupy respondentów, a wyniki ankiety przedstawiają zdanie grupy młodszej – w wieku 13-15 lat.

Młodzież chętnie odpowiadała na pytania, w odpowiedziach wyraziła jednak wiele obaw i wskazała kilka obszarów niezadowolenia. Jako możliwe przyczyny tak wielu zastrzeżeń grupa projektowa uznała następujące czynniki:

- ankieta przygotowana została przez środowisko młodzieżowe, ankieterami także była młodzież, której łatwiej było dotrzeć do rówieśników i z nimi otwarcie rozmawiać o problemach niż dorosłym,
- fakt, że po raz pierwszy taka ankieta powstała w naszym mieście - po raz pierwszy młodzież mogła nazwać swoje problemy i obawy, została dopuszczona do głosu i wysłuchana przez dorosłych,
- młodzież ma często inne potrzeby i oczekiwania niż osoby dorosłe. Mogą szukać innych form spędzania czasu, większej ilości atrakcji czy lepszej komunikacji publicznej (np. dojazdu do atrakcyjnej w wydarzenia Warszawy),
- młodzi ludzie często porównują swoje miasto z innymi, większymi lub bardziej znanymi – tu bliskość stolicy. To może prowadzić do poczucia, że Ożarów Mazowiecki nie oferuje im wszystkiego, czego oczekują,
- część młodzieży może nie być wystarczająco zaangażowana w życie swojego miasta i nie znać wszystkich dostępnych atrakcji czy możliwości.

Młodzież w swoich odpowiedziach bardzo często wskazuje na relacje międzyludzkie jako istotny aspekt swojego życia. Potrzeba spędzania czasu z innymi, spotkania z przyjaciółmi, działania w grupie i chęć posiadania swojego miejsca to częste postulaty badanej grupy.

Wyniki badania jasno wskazują na potrzebę podjęcia działań mających na celu poprawę jakości życia młodzieży w Ożarowie Mazowieckim. Warto oczywiście skupić się na rozwoju infrastruktury rekreacyjnej, poprawie komunikacji, ale przede wszystkim warto pracować nad włączaniem młodych ludzi w proces podejmowania decyzji dotyczących ich miasta.

Z badania wynika też, że dorośli w Ożarowie Mazowieckim powinni podjąć zdecydowane działania, aby zatrzymać młodych ludzi. Poprzez zrozumienie potrzeb i oczekiwań młodego pokolenia oraz stworzenie odpowiednich warunków do jego rozwoju, miasto będzie mogło zapewnić sobie przyszłość.

Przeprowadzone badanie pokazuje też, że młodzież coraz częściej korzysta z mediów społecznościowych i stron internetowych jako głównego źródła informacji o tym, co dzieje się w mieście. Zrozumienie tych trendów jest kluczowe dla skutecznej komunikacji z młodymi ludźmi i dostosowania działań do ich potrzeb.

Badanie było ważne i potrzebne, pozwoliło na wiele obserwacji oraz określenie trendów i z tego względu wskazane jest regularne prowadzenie badań tej grupy wiekowej.